

ISSN 1845 - 8122

UDRUGA KAZALIŠTE, AUDIOVIZUALNE
UMJETNOSTI I KULTURA GLUHIH

PLJESAK JEDNE RUKE

god. 16, broj 80, 81 i 82 2020

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Zanimljivosti: Tehnologija i gluhoća	4
3. Znanost: Gluhe osobe su diskriminirane jer im je najveći dio audio kulture na materinskom jeziku nedostupan	6
4. Zanimljivosti: 15 stvari s kojima se Gluhi moraju nositi, a kojima niste nikada ni promišljali	10
5. Razmišljanja: Deset stvari koje nikada ne biste trebali reći Gluhoj osobi	14
6. Novosti: Gluhoća i naglušost: kakva su pravila, tko sve može dobiti vozačku	15
7. Zanimljivosti: Belgijski znakovni jezik	17
8. Događanja: Između srpskog znakovnog jezika i gledatelja	19
9. Umjetnosti: Slavonija u srcu i na slikama Josipa Vukojevića, gluhog slikara	22
10. Zanimljivosti: “Tiha strana” probija se u sirijskog sluha	24
11. Zanimljivosti: Titlovi (prijevodi) u kazalištu?	26
12. Sport: Desnica, gluhi riječki Messi	29
13. Umjetnosti: Sean Chandler gluhi glazbenik i učitelj, edukator savjetnik	31
14. Zanimljivosti: Možemo li zacijeliti traumatu unutar „elitizma Gluhih“?	32
15. Umjetnosti: Umjetnost je oblik komunikacije za umjetnika Christchurcha Da Won Choija	34
16. Nove tehnologije: Digitalni psihoterapeut	35
17. Razmišljanja: Veza između Kåte Ragnhild i Helen Keller	36
18. Zanimljivosti: Gluhe osobe pokazuju kako psovati na znakovnom jeziku	38
19. Umjetnosti: Poznate gluhe osobe: 17 gluhih i nagluhih glumaca	40
20. Umjetnosti: Poznate gluhe osobe: 12 gluhih i nagluhih glazbenika	43
21. Ilustracije: Ilustracije znakova Indijanskog znakovnog jezika iz 1926.g. II. dio	47
22. Ilustracije: Načini kako ljudi plješću širom svijeta / Sedam načina vrištanja	51
23. Događanja: Nastup na V Festivalu inkluzivne scene u Rijeci i Paviljonu Zrinjevac u Zagrebu	55
25. Evanđelje: Gluhe čovječe	59
26. Novosti: 11th Deaf History International Conference 2021	

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Adresa: Lavoslava Ružičke 46, 10000 Zagreb

Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com / udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)

OIB: 51629434968 Matični broj: 1608037

Glavni urednik: Lino Ujčić

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Lektura: Dijana Adžić

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Ministarstva kulture i Gradskog ureda za kulturu.

Dragi čitatelji našeg „Pljeska jedne ruke“!

Evo, skupili smo dosta novih i zanimljivih materijala da ostanemo „opet“ doma u drugom valu pandemije nezaobilazne i dosadne korone.

U novom broju časopisa ćete vidjeti aktualne informacije o pomlađenom i „renoviranom“ Deaf Band DLAN-u koji je, zahvaljujući novoj snazi, duhu i entuzijazmu, imao zapažene nastupe, te su dvoje iz benda prvi put „prosvirali“ na bas gitari i bubnjevima zahvaljujući Pučkom otvorenom učilištu i Art Centru Jastrebarskom.

Više o tome ćete, kad već ostajete doma, pročitati u člancima. Osim toga, imat ćete prilike i vidjeti razne informacije i zanimljivosti na području glazbe, kazališta i filma Gluhih.

Za razbibrigu dok ostajete doma možete malo naučiti abecedu američkih Indijanaca i s time obogatiti svoje znanje, te kad našem „Pljesku“ plješćemo jednom rukom možemo s guštom vidjeti kako se plješće širom svijeta.

Za govorne vježbe preporučujem predvježbe vrištanja i ispucavanja svojih negativnih emocija i strahova.

Na kraju želim vam prenijeti informaciju da je iduća godina od velikog značaja za Udrugu „Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“ zbog 20 obljetnice djelovanja, rada i promocije programa i projekata Udruge „DLAN“.

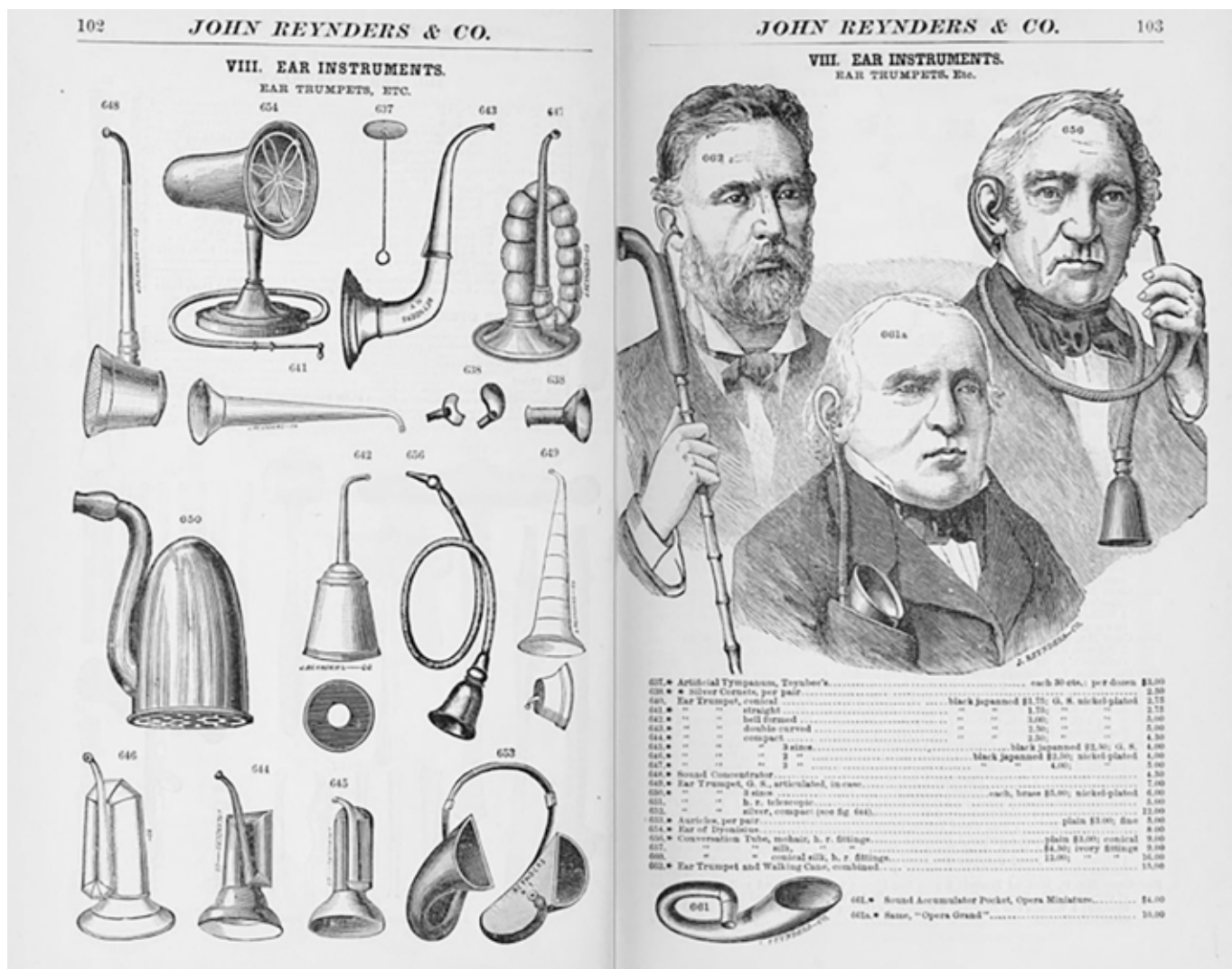
Dakle, iduće godine slavimo 20 godina rada i najavljujemo dva međunarodna događaja i nekoliko međunarodnih projekata.

Budite s nama i pratite nas!

Svima nama želimo dobro, a koroni sve najgore!

*Vaš
Angel*

TEHNOLOGIJA I GLUHOĆA

Što nam povijest tehnologije može reći o proživljenim iskustvima i kulturalnoj povijesti osoba oštećena sluha? Tijekom 19. stoljeća, akustična pomagala postala su sveprisutni objekti, različiti dizajnom, oblikom i pojačavanjem. „Prerušena Gluhoća“, izložak u Medicinskoj Knjižnici Bernarda Beckera, briljantno pripovijeda o mnoštvu pomagala koja su bila dostupna za pojačavanje sluha, sve od konverzijskih tuba, slušnih truba, štapova za hodanje i kućanskih objekata.

Dok su ove sprave bile korisne pojedincima s nekakvim ostatcima sluha, procjena tih pomagala govori nam kako su tehnologije za gluhoću zamišljane kao odgovarajuće rješenje za integraciju gluhih u društvo sluha.

Pomagala, koja su maskirala gluhoću i omogućavala Gluhima čuti i govoriti, su bila visoko cijenjena roba na tržištu, kao i ona pomagala koja su povezivala čuda znanosti i elektriciteta. Čak i isključivanje „ne – tehnologija“ ili ne – akustičnih pomagala za sluh koja su bila zabranjena zbog šarlatanstva, ocrtava težnju za širim analitičkim okvirom shvaćanja spektra medicinskih terapeutika

dostupnih za povijesne aktere. Povijest tehnologija koje nikada nisu proizvedene nam također mogu reći nešto o namjerama i motivacijama koje otkrivaju kako su tvorci i korisnici bili uključeni u veće sustave medicinsko – tehnoloških razvitaka vezanih za gubitak sluha.

Promatranje materijalnosti akustičnih pomagala nam može dati uvid u dizajn, patente i proizvodnju, kao i u to kako su ova pomagala bila upisana u pojedinačne, kulturne ideologije „normalnosti“, ili kako su se kolebala između binarnosti ortodoksne i neortodoksne medicinske prakse – tj. definirajući kako su ova pomagala inkorpori-

rala elemente „šarlatanstva“ i kako se ti elementi mogu kategorizirati. Jednako otkrivajuće je i kako nam materijalna kultura akustičnih pomagala može omogućiti indicije u to kako su korisnici upotrebljavali ove uređaje pri sudjelovanju u društvenim odnosima.

Umjesto upućivanja ovih percepcija kroz čujući pogled na svijet, ispitivanje tehnologija za gluhoću kroz korisničku interakciju nam omogućuje pristup tome kako su tehnologije stvorile autonomiju za gluhe korisnike ili omogućile posredovanje putem njihovih vlastitih tijela. Kao što Stuart Blume ističe u „Umjetnom uhu: Kohlearni implantati i kultura Gluhih“ (Rutgers University Press, 2009), korisnici/pacijenti često rade prilagodbe na uređaju/uređajima koje nose na svojim tijelima, čak i pod nadzorom medicinskog djelatnika, kako bi tehnologiju „bolje uskladili s vlastitim čitanjima svoga tijela, s onim kako oni žele živjeti, ili u skladu sa slikom koju žele projicirati.“

Kako su tehnologije za gluhoću – akustična pomagala, pomoćni uređaji, komunikacijske tehnologije – konstruirali svakodnevni život gluhih osoba u povijesti? U „Utjelovljenim riječima: Edukacija Gluhih u 19. stoljeću i Rast kulture Gluhih“ (New York University Press, 2012), R.A.R. Edwards ističe članak objavljen 1869. godine u časopisu „Gluhonijemi prijatelj“ koji obavještava čitatelje o „nastavku za alarm“, kabel koji je pričvršćen za kotač alarma budilice, te ispušta jastuk na lice gluhe osobe koja spava. Virtualna izložba „Svatko“ (eng. Everybody) izložena u Smithsonianom Nacionalnom muzeju američke povijesti dodatno pripovijeda o tome kako je tehnologija odigrala značajnu ulogu u životima ljudi s poteškoćama, ili kroz isključenost

iz mainstream, generalnog društva (kao što je u slučaju telefona za gluhe), ili kroz inkluziju (nove komunikacijske tehnologije).

Čak su i „vremenski zaostatak između predstavljanja tehnologije, bilo da se radi o filmovima, telefonima, avionima, automobilima ili bankomatima, i njihova dostupnost stvarali diskriminaciju, isključenost i nove prepreke.“

Ako se odmaknemo od medicinskog okvira definiranja gluhoće, to isto tako može otkriti niti iskustava gluhih osoba u povijesti. Prošli mjesec sam održao gostujuće predavanje za kurs Mary Beth Kitzel naslovljen „Gluhoća i tehnologija“ na Institutu tehnologije Rochester.

Kroz otvoreni i angažirani razgovor s divnom grupom studenata, fokusirali smo se na dvije glavne teme evaluacije povijesti tehnologija za gluhoću: (1) što se

smatra „šarlatanstvom“ i kako ta konstrukcija utječe na naše povijesno shvaćanje medicinsko – tehnoloških opcija za pojačavajući gubitak sluha, i (2) korisnička autonomija i djelovanje, posebno kako tehnologija može izražavati „osobnost“ gluhih pojedinaca.

Dao sam primjere ukrašavanja slušnih pomagala, uključujući boje, umjetnost i graviranje, koje privlači pozornost na pomagalo, umjesto da ga sakrije, i drugi povijesni slučajevi prilagodbi za individualno podešavanje od strane korisnika.

Čak sam i istaknuo način na koji korisnici brinu o svojim tehnologijama – je li brižno, jesu li spremljene u posebno izrađenu torbu ili osiguravanje pogodnog mjesta za odlaganje uređaja na noćnom ormariću – ali je jedan student uhvatio sentiment na briljantan način, objašnjavajući osobnost i modifikacije tehnologije na primjeru iPhonea.

Odabrane aplikacije, njihov izgled, pozadina, tapeta, zvuk zvona mobitela, maska/torbica za mobitel itd. su sve primjeri kako mi personaliziramo ovu tehnologiju kako bi odgovarala našim potrebama i interakcijama za koje ih koristimo.

Kako je student istaknuo i sada ću parafrazirati: „Ako mi date svoj iPhone, možda ga neću htjeti, zato što nije moj, nije postavljen na način na koji bi ga ja postavio.“

Preuzeto s: <https://fromthehandsofquacks.com/2014/12/19/technology-deafness/>

Prevela: Dijana Adžić

GLUHE OSOBE SU DISKRIMINIRANE JER IM JE NAJVEĆI DIO AUDIO KULTURE NA MATERINJEM JEZIKU NEDOSTUPAN

U sklopu Europske prijestolnice kulture 2020 s kolegicom Sanjom Bojanić napisala je izrazito vrijedan Priručnik o raznolikostima i inkluziji u kulturnim i kreativnim industrijama

Producentica, prevoditeljica i kulturna menadžerica Tatjana Aćimović jedna je od osoba koje možemo smatrati dobrim duhovima hrvatske kulture, godinama usmjerena na uključivanje onih najranjivijih u društveni i kulturni život naše zemlje.

Umjetnička je direktorica Festivala prava djece, a u sklopu Europske prijestolnice kulture 2020 s kolegicom Sanjom Bojanić napisala je izrazito vrijedan Priručnik o raznolikostima i inkluziji u kulturnim i kreativnim industrijama.

S kolegicom Sanjom Bojanić napisali ste izrazito vrijedan priručnik o raznolikostima i inkluziji u kulturnim i kreativnim industrijama. Kome je taj priručnik namijenjen i zašto?

Prvenstveno umjetnicima i djelatnicima u kulturnim i kreativnim industrijama. Ali, kako govori i o problemima s kojima se susreću sudionici u proizvodnji drugih sadržaja i usluga, veći dio Priručnika koristan je i za druge industrije, kao i za sektor javnih usluga, obrazovanje ili zdravstvo, na primjer.

Priručnik je inače dio jednog većeg projekta, programa pod nazivom Kuhinja

različitosti, u okviru EPK Rijeka 2020, tako da su EPK i Sveučilište u Rijeci izdavači Priručnika.

Kultura se stereotipno smatra progresivnom, tolerantnom društvenom granom. Međutim, sama činjenica da je postojala potreba za ovakvom publikacijom govori da se i u njoj po pitanju raznolikosti i tolerancije još može i treba napredovati?

Većina umjetnika i djelatnika u kulturi otvorena je prema novom i nepoznatome, zastupa progresivne stavove. Na određeni način ne plaši ih pogled na budućnost koja u sebi nosi promjene trenutnog stanja, ne primorava ih preispitivati vlastiti identitet ili usvojene vrijednosti. Međutim, ispravan i uvažavajući stav tek je prva nužna instanca. Od stava do djela, preciznije učinkovitih djela: dug je

Tatjana Aćimović

put. Poteškoće s hiperprodukcijom javno dostupnog sadržaja su i u tome da često pojavljivanje neke teme brzo postaje «gotovu stvar». Tako, npr. zaključuje se da se prava osoba s invaliditetom poštuju jer se o njima govori i piše.

Pitanje osjetljivih skupina traži suradnju ustanova i organizacija dvaju područja: kulture i umjetnosti i socijalne djelatnosti, što se u praksi rijetko događa. Sve su to otežavajuće okolnosti u susretu s različitostima koje smo nastojale obrazložiti u Priručniku.

U Priručniku ste obradili niz područja u kojima je vidljiva neravnopravnost. Diskriminacija kao rezultat stereotipa stečenih odgojem, kao npr. prema osobama starije dobi.

Dobna neravnopravnost jedno je od manje problematičnih područja, u odnosu na socijalnu isključenost kao rezultat siromaštva ili diskriminaciju po pitanju etničke pripadnosti ili rase, ali dobro ilustrira suštinu problema. Dobna ravnopravnost ne podrazumijeva samo formalnu ravnopravnu zastupljenost, nego realnu suradnju i proaktivni angažman potencijala različitih.

U praksi se uredno poistovjećuju, na primjer, poštivanje znanja, iskustva i mudrosti sa strahopoštovanjem pred formalnom hijerarhijskom pozicijom i rigidnim odnosom koji iz toga proizlazi. Dobar primjer je i brkanje zaštite osnivačkih vrijednosti organizacije od strane osoba starije dobi sa stereotipnim opiranjem evoluciji organizacije.

U timskoj suradnji nužno je sagledavanje iz različitih perspektiva, a kultura se najvećim dijelom putem timske suradnje i realizira. Važno je da ovo ne ostane na razini riječi nego se mora i vježbati.

Govori se da su mladi sve konzervativniji, vrijedi li to i za studente naših umjetničkih akademija?

Ne vrijedi. Moje iskustvo je da su otvoreni i solidarni, osjetljivi na nepravdu, prije svega prema svojim vršnjacima, neovisno o okruženju iz kojega dolaze.

Govorite o diskriminaciji kao posljedici neinformiranosti i neznanja, što je slučaj, primjerice, s nepoznavanjem količine nedostupnih kulturnih sadržaja na maternjem jeziku osobama s oštećenjem sluha.

Diskriminacija osoba s invaliditetom prisutna je u radnom okruženju ali puno manje nego u području odnosa prema publici, korisnicima kulturnog sadržaja. Gluhe osobe definitivno spadaju u najteži oblik diskriminacije jer im je najveći dio audio i audiovizualne kulture na maternjem jeziku nedostupan.

A postoji li diskriminacija publike u odnosu na umjetnike? Predstave Olivera Frljića, primjerice, izazivaju izrazito strastvene reakcije upravo jer odskaču od ideje uniformne nacionalne kulture kakvu bi dio građana volio uspostaviti kao dominantnu. Postoji li u nas granica "prihvatljive" umjetničke slobode?

Nažalost, da, ali to nije rezultat zakonske niti bilo kakve druge regulatorne cenzure nego auto-cenzure odgovornih osoba ili osnivača ustanove.

U Oliverovom slučaju, radi se o dragom mi kolegi i talentiranom redatelju. Neke od njegovih predstava, poput "Mrzim istinu", obilježile su povijest suvremenog kazališta i jako mi je žao što se zadnjih godina našao u rubrikama koje nemaju veze s umjetnošću

niti analizom kulture i njezina utjecaja. Inače, slika ugroženog nacionalnog identiteta većinskog naroda jedne neovisne Hrvatske danas subjektivni je doživljaj, imaginarna tvorevina, koja nema nikakva realna uporišta. Istovremeno, ovo pitanje sjajan je poligon za manipulaciju građana zemlje nedavno odrađenih trauma.

Učestala pojava u medijima i informativnim sadržajima ostavlja dojam snage utjecaja na javno mnijenje, pred kojim se olako ustupa. Ali, ne bih podcjenjivala mlade publike, koje razlikuju zagovaranje svjetonazora od zaštite društvenih vrijednosti, jednako kao što prepoznaju stavljanje u prvi plan potencijalno spornih tema s ciljem ispitivanja granica i provokacije auto-cenzure. Unatoč strasti i količini prostora koji ove teme brzo zauzmu u medijima, irelevantne su za društvo u cjelini u kojem danas živimo.

S jedne strane, filmovi i glazba putem digitalnih servisa dostupni su nego ikada, ali s druge, kazališnu kartu mnogi si ne mogu priuštiti. Postoje li ljudi kojima je kultura i dalje sustavno nedostupna? Tko su oni u Hrvatskoj?

Kulturni sadržaji skupi su, nažalost, velikom broju građana, financijski nedostupni. Kultura je fizički nepristupačna najčešće osobama s invaliditetom, dok je fizički nedostupna stanovnicima udaljenih ruralnih sredina, osobama na bolničkom liječenju, zatvorenici... Kultura može biti nepristupačna i zbog nedovoljne razine medijske pismenosti, tehnoloških znanja i vještina, kognitivnih sposobnosti,

predznanja, nejasnog informativnog sadržaja itd. Prema zadnjim podacima Zavoda za statistiku u riziku od siromaštva živi svaki četvrti stanovnik Hrvatske, dakle jedna četvrtina ne može biti korisnik kulturnog sadržaja koji se plaća.

Točno je da distribucija kazališne predstave, koncerta, opere košta i karta mora imati neku minimalnu tržišnu cijenu koja garantira pokrivanje troška i opstanak organizacije, ali prihvatljivost isključivanja iz jednog područja djelovanja koje zagovara progresivno društvo jednakosti kao što je kultura je, u najmanju ruku, neobično.

Redoviti besplatni programi, tematska događanja, povremeni veliki popust na cijenu traži, osim dodatnih izvora financiranja, i angažman, kreativnost, stručnost organizacije ili ustanove. Dodatni naponi su nužni, ali za to je neophodna svijest za cjelovitost društva za koje stvaramo kulturni sadržaj. U Priručniku smo naveli niz primjera dobrih praksi u svijetu, ali i kod nas, čija popularnost i posjećenost ukazuje na potrebu.

U zemljama bivšeg istočnog bloka, nekadašnji režimi mnogo su ulagali u ideju kulture za svakoga. Kako se u tom smislu socijalistička prošlost odražava na hrvatsku kulturnu sadašnjost?

Socijalistička prošlost se odražava tako da se lakše povezujemo, brže se uspostavlja solidarnost, tematski, projektno, oko određene nedaće, nedostatka za određenu grupu ljudi. Tako, ako gledamo unazad dvadeset godina, prisutnost i konstruktivan doprinos koje je dalo

civilno društvo u Republici Hrvatskoj jačanju kapaciteta zajednice, posebno njezinih osjetljivih skupina, jako je dojmljiv. U toj mjeri teško je usporediv s organizacijama civilnog društva u zapadnim zemljama.

Ali, odražava se i tako da se prirodno očekuje da netko drugi, vlast ili država, skrbi i osigurava besplatne usluge, da se možemo izuzeti iz odgovornosti o društvu u cjelini, da to netko radi za nas. Spominjem samo važne utjecaje za teme o kojima ovdje govorimo.

U priručniku spominjete kako francuski muzeji zapošljavaju kulturne medijatore u pokušaju da se približe što široj publici. Koja je njihova uloga i možete li taj koncept zamisliti i u hrvatskim muzejima? Je li nam uopće potreban?

Nije nužan, ali je poželjan. U Francuskoj je, prema Zakonu o muzejima, obvezno upošljavanje medijatora u kulturi, i više od desetljeća veći broj sveučilišta na diplomskoj i post-diplomskoj razini nudi obrazovanje u ovome području.

Koncept medijacije podrazumijeva i demokratizaciju kulture odnosno pristup što većem broju osoba kulturnim i baštinskim vrijednostima, ali istovremeno i vrednovanje kulturnog izričaja. Učinci su i odgojno-obrazovni, i rekreativni, i građanski. Ono što mene osobno inspirira jeste da medijacija nema samo pedagošku dimenziju, nego u sebi sadržava i stručnu i kreativnu podršku u usvajanju znanja, poimanju, aktualizaciji, povezivanju srodnih znanja i vještina, sadržava animacijske elemente radioničkog pristupa, motivira.

U Hrvatskoj niz muzeja i knjižnica ima dobre pedagoške odjele, kreira kvalitetne i poticajne sadržaje koji su bliski medijacijskom pristupu.

Filmske i glazbene radionice i edukativne sadržaje ima, također, sada već više udruga i umjetničkih organizacija koje poticajno djeluju na djecu i mlade. Uvjerena sam kako bi stručno usavršavanje, studentski program i nadogradnja ustanova i organizacija u području medijacije u kulturi moglo u Hrvatskoj naići na plodno tlo i moglo bi unaprijediti usvajanje znanja o umjetnosti jednako kao i poticati kreativnost kod djece i mladih.

Vaš priručnik jedna je od prvih stručnih publikacija koje u obzir uzimaju i nove okolnosti nastale pandemijom koronavirusa. Kako se ona odrazila na umjetnike, a kako na publiku?

Poglavlje Kultura u nenamjernom digitalnom okruženju ima u fokusu različite potencijale onih koji proizvode kulturu u odgovoru na imperativ prijenosa sadržaja u digitalno okruženje, zatim karakteristike određenih kulturnih sadržaja koji su prvenstveno namijenjeni za direktni kontakt s publikama, te na kraju i različite potencijale korisnika za novo okruženje.

Nažalost, malo istraživanja smo imale na raspolaganju tako da smo se obvezale jedna drugoj u prvoj polovici sljedeće godine izaći s proširenim, digitalnim, izdanjem knjige, najviše zbog mapiranja koja će biti do tada gotova ali i nakon određenog iskustva, saznanja, statistika i boljeg uvida.

Paradoks ove krize je da se umjetnost pokazala kao najučinkovitiji alat i podrška mentalnom zdravlju, društvenoj koheziji, pa čak i razvijanju novih vještina, dok su istovremeno kreativne industrije, jedna od najdinamičnijih grana svjetskoga gospodarstva, podlegle katastrofičnom utjecaju

pandemije. Posebno cijeni što se puno manifestacija u kulturi ipak održalo. Sudjelovala sam i sama u obljetničkoj sezoni Kazališta Ulysses i iz prve ruke znam koliko napora je uloženo u mjere zaštite. Unatoč teškoj situaciji za nezavisni sektor, održali su se i Motovun, Mediteran, Rab, Liburnia, Svetvinčenat, Monoplay... S tako smanjenim brojem gledatelja, sustav nije održiv, ali taj odnos prema ljubiteljima umjetnosti za početak potvrđuje smisao kulture.

Vaš priručnik nastao je u sklopu projekta EPK2020 oko kojeg su se lomila brojna koplja. Sada kada prošao polovicu svojeg puta, kako ga ocjenjujete? Je li nešto moglo bolje?

U poglavlju Priručnika naslovljenom Odakle dolazimo i kamo stremimo, sami ili s drugima govorimo između ostalog i o složenom sustavu sudioničkog upravljanja. Ovaj tip upravljanja definiraju odnosi u kojima svaka strana, osim o sebi, korisnicima i javnosti, mora kontinuirano brinuti i o razvoju odnosa i njegovoj održivosti.

Prioriteti, perspektive i motivi partnera, dionika kulturnog sektora, privrede, civilnog društva i jedinice lokalne samouprave, prilično su različiti, što je posebno vidljivo u razdoblju krize. U slučaju EPK, zakazao je evidentno odnos između uprave EPK i Grada Rijeke. Premalo znam da bih mogla prosuđivati o uzrocima. Posljedice su u početku pandemije bile jasne.

Zakazali su i odnosi s javnošću, informacija o stanju, kakvo god ono bilo, za što je tadašnja uprava i preuzela odgovornost. Manjkala je i informacija o dobrim stvarima koje su se događale. Na primjer, program Kuhinje različitosti iznjedrilo je nekoliko publikacija, kon-

ferencija, radionica za umjetnike i djelatnike u struci, umjetničke projekte. Osobno, razveselila me je vijest da su Rijeka i Gallway dobili produžetak do travnja, svakako zaslužen za oba grada i ekipe EPK.

Prije dvadeset godina bili ste producentica prve predstave Kazalište Ulysses, Kralj Lear. Ponovno ste se pridružili u obljetničkoj sezoni. Ravnatelj kazališta, Duško Ljuština, spomenuo vas je kao idejnu pokretačicu obljetničkog sail-in koncerta?

Da, složen i produkcijski jako zahtjevan projekt. Jako sam ponosna što smo ga uspješno realizirali i što je publika divno reagirala.

Drago mi je da su u ovoj godini pokrenuti i besplatni multimedijalni program Brijunska soba Jamesa Joycea i Radijski program Kazališta Ulysses.

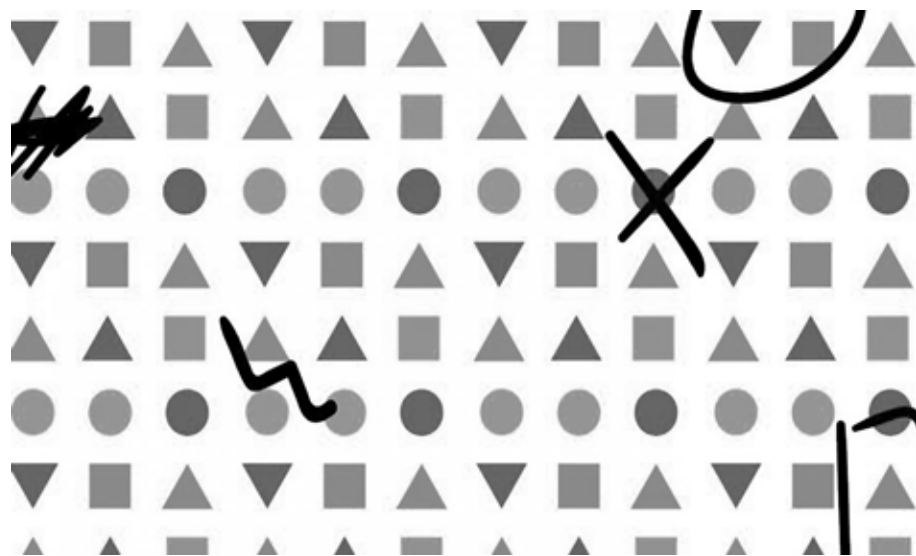
odgovornost prema zdravstvenoj zaštiti najšire populacije.

Teška vremena čekaju nezavisnu kulturu, izvedbene umjetnosti, kazališta, kina, sve manifestacije koje uključuju javna okupljanja. Teška vremena čekaju nezavisnu kulturu, kazališta, kina. Veliki je zadatak i pred Ministarstvom kulture da se izbori za bolji status kulture od onoga prije korone.

Morat će nastojati ići u korak s nacionalnim mjerama suočavanja s posljedicama krize i oporavkom kulturnih i kreativnih industrija zemalja u kojima je kultura financirana u znatno većem postotku.

Milena Zajović

<https://m.vecernji.hr/kultura/gluhe-osobe-su-diskriminirane-jer-im-je-najveci-dio-audio-kulture-namaterinskom-jeziku-nedostupan-1426888?fbclid=IwAR26xDg9hw4JbBgakvZ8LsIEFmQvEyCFH-Vouz3QsKDcazFVpyp0ppokjvt8h>

Za kraj, kako vidite budućnost naših kulturnih i kreativnih industrija s obzirom na brojne epidemiološke restrikcije koje su i dalje na snazi?

Očekujem prestanak maćehinskog odnosa stožera spram kulture, i djelatnika i publika, koji su za razliku od posjetitelja noćnih klubova i raznih slavlja, pokazali visoku

15 STVARI S KOJIMA SE GLUHI MORAJU NOSITI, A O KOJIMA NISTE NIKADA NI PROMIŠLJALI

I dok je nevjerojatno teško razumjeti točno kako je to biti gluhi, većina je pojedinaca svjesna činjenice da oštećenje sluha dolazi sa setom jedinstvenih izazova. Ovo prisiljava gluhe osobe doživljavati svijet na potpuno drugačiji način od ostatka populacije, i to ne na načine na koje biste očekivali.

Iako se problemi povezani s potpunim nedostatkom sluha mogu činiti očitim, mnoštvo je svakodnevnih, specifičnih prepreka s kojima se gluhi moraju nositi, poput komunikacije u mraku ili predrasuda vezanih za nošenje umjetne pužnice. Vrlo često su upravo takve stvari najteži dijelovi gluhoće, unatoč činjenici da ih svi drugi uglavnom uzimaju zdravo za gotovo. Zato, hajdemo naučiti kako je biti gluhi, kako bismo možda imali više obzira u budućnosti.

Činjenica da ne dobivaju objave na javnim mjestima i događajima

Bilo tko tko je bio na javnom događanju ili je morao stajati na željezničkoj stanici dok je putovao, je upoznat sa sistemima javnih obraćanja. Ovi zvučnici mogu davati informacije vitalne za

sigurnost, te ujedno omogućuju da se bilo kakve promjene ili odgode brzo prenesu javnosti. Za nekog tko ima poteškoća sa sluhom, ovo predstavlja čitav niz problema.

S obzirom na to da se ovakve poruke vrlo često ne prenose vizualno, gluha osoba vrlo lako može propustiti te objave u potpunosti ako nije cijelo vrijeme na oprezu. U najgorem slučaju, to može rezultirati i propuštenim terminima, posebno ako nema nikoga oko njih tko bi ih uputio u to što se događa.

Kada ljudi pričaju sporo, to ometa čitanje s usana

Jedna od prvih stvari koju ljudi naprave kada shvate da je netko gluhi, je da se prebace na puno sporiji način govora. Ovo se obično radi jer ljudi pretpostavljaju da će to pomoći u čitanju s usana i omogućiti promišljeniji izgovor. Istina je ta da to zapravo otežava život bilo kome tko pokušava čitati s usana.

Osobe oštećena sluha, koje koriste čitanje s usana, oslanjaju se na prirodni ljudski govor. Tako su naučili prepoznavati oblike koje ljudi proizvode dok govore, i kako komunicirati s drugima na ležernijoj razini. Usporavanje govora također mijenja i način na koji se usne pomiču i generalno otežava

shvaćanje onoga što je rečeno.

Komunikacija u mraku graniči s nemogućim

Za većinu ljudi, komunicirati u mraku je relativno lako. Za one koji imaju poteškoće sa sluhom, noć i mračni prostori poput barova ili koncerata, sa sobom nose jedinstvene probleme. Naposljetku, za komunikaciju s drugima, gluhe osobe se gotovo u potpunosti oslanjaju na vizualne stimulativne podražaje, poput čitanja s usana ili znakovnog jezika. Bez adekvatnog osvjetljenja, brzo može postati gotovo nemoguće efikasno komunicirati s drugima. Jednostavno je premračno da bi se ono što se i vidi efikasno protumačilo. Čak i prostori s prigušenim osvjetljenjem mogu predstavljati veliki problem za osobe s oštećenjem sluha.

Neprestano si nervozan; Jer nikad ne znaš kada ti netko prilazi s leđa

Bilo tko tko je slušao glazbu na slušalice i netko mu se prikrao s leđa, će shvatiti ovaj svakodnevni problem koji utječe na život gluhih osoba. S obzirom na to da se oslanjaju samo na vizualne indicije i, u nekim slučajevima, vibracije zemlje, gluhe osobe se mogu lako uplašiti ako im osoba neočekivano priđe s leđa. Za neke, to uzrokuje stalni osjećaj bivanja „na rubu“, jer jako rijetko mogu biti potpuno sigurni da im se nitko ne šulja iza leđa.

Moraju se oslanjati na dodir kako bi privukli pažnju drugih

Pridobiti nečiju pozornost kada želiš razgovarati s njima je toliko lako - jednostavno ih dozoveš imenom. Međutim kada si gluha, ovaj sustav je potpuno neprikladan. Gluha osoba ne bi mogla čuti to dozivanje. Zato je, u kulturi gluhih, dodir za pridobivanje nečije pozornosti, postao mnogo prikladniji. Čvrsto, ali pristojno tapšanje po ramenu je uobičajena praksa, ali oni koji nisu upoznati sa zajednicom gluhih, mogu biti nesvjesni ove činjenice. To može dovesti do sučeljavanja ili nesporazuma kada osobe koje čuju osjete da ih netko dodiruje bez najave.

Znakovni jezik je daleko od Univerzalnog i to vodi do mnogih nesporazuma

Koliko god se to činilo neobično onima koji s tim nisu upoznati, ali znakovni jezik nije univerzalni dijalekt. Različite zemlje imaju vlastite standarde, te su čak značajne razlike i između Britanskog znakovnog jezika i Američkog znakovnog jezika.

Uz to, svako regionalno područje ima svoje vlastite specifične varijacije, baš poput naglasaka u govornom jeziku, i to uzrokuje mnoge uobičajene nesporazume. Svaki profesionalni tumač može vrlo lako pokazati krivu riječ, s obzirom na manju promjenu u značenju ili slučajno koristiti krive pokrete ruke.

Ovo može biti posebno problematično u službenim situacijama, gdje krivi prijevod može imati fatalne posljedice (pravne situacije, bolnički posjeti...).

Prijave i razgovori za posao mogu biti nevjerojatno teški za dogovoriti

Prijave i intervjui za posao su dovoljno stresni sami po sebi. Uistinu nema potrebe za dodatnim pritiskom i problemima. Unatoč tome, pronalazak novog radnog mjesta donosi razne dodatne probleme za gluhe osobe.

Gluhe se ponekad potpuno ignorira kada otkriju svoje stanje na prijavnici, vjerojatno jer poslodavci vide njihovo zapošljavanje kao puno dodatnog rada pri obuci i uhodavanju u posao. Kada i dođu do faze intervjua,

dolazi do novih komplikacija. Telefonski intervjui graniče s nemogućim bez skupih tumača, a sastanci „licem u lice“ mogu jako dugo trajati ako se poslodavac nije dobro pripremio za razgovor.

Činjenica da neki ljudi generationalno izbjegavaju pričati s njima

Iako se neki ljudi nadaju izbjeći komunicirati s ljudima kada nisu pri sebi, osobe oštećena sluha vrlo često nemaju tu moć to sami odabrati. Govoreći o svojim iskustvima online, neke gluhe osobe su objasnile kako su određeni pojedinci automatski odbijeni od njih kada vide slušno pomagalo. U stvari, oni misle da će trebati puno truda za komunikaciju ili da će se osramotiti. Naravno, to uopće nije slučaj. Većina gluhih osoba bi radije da im se većina ljudi ne boji prići.

Pokušaj gledanja novog filma u kinu je uvijek izgubljena bitka

Za Gluhe, odlazak u kino pogledati novi film je bolniji nego za druge

ljude. Vidite, većina kina je potpuno nepouzdana kada se radi o ponudi novih filmova s titlovima. Češće će prikazivati samo nekoliko mjeseci stare filmove dostupne s titlovima. Oni kojima su zatvoreni titlovi neophodni će kupiti svoje karte, te onda naknadno shvatiti da film nema nikakve titlove.

Čak i kada su filmovi dostupni s prikladnim titlovima, često se prikazuju u nezgodna vremena kao što je 10:30 ujutro utorkom. To i nije neko vrijeme kada želiš pogledati novi Transformers film.

Gluhe osobe imaju dvostruko veće šanse patiti od depresije i anksioznosti

Studije su pokazale da gluhe osobe imaju dvostruko veće šanse patiti od psiholoških problema kao što su depresija i anksioznost. Većina znanstvenika vjeruje da su ti problemi rezultat izolacije povezane s gluhoćom. To je zato što, iz očitih razloga, osobe s oštećenjem sluha teže komuniciraju s drugima.

Ono što pojačava izazovnost situacije je to da je najefikasniji tretman za ovakve probleme - terapija razgovorom. Naravno, doktori i terapeuti možda nemaju sve što je potrebno za efikasan rad s osobama oštećena sluha. Samim time, spriječeni su u provođenju pravog tretmana.

Mnogi ljudi misle da si čudan ako ne želiš ugradnju umjetne pužnice

Umjetna pužnica je revolucionarni uređaj koji se umeće kirurški u unutarnje uho osobe, te pomaže stimulirati osjet sluha. Ovi uređaji mogu obnoviti neki oblik osjeta zvuka ljudima koji su prethodno bili gluhi. To je dovelo do krivog uvjerenja da su oni koji nisu ugradili takav implantat, namjerno čudaci ili da ne žele biti izliječeni.

Ovakvo je stajalište zanemarilo neke vrlo važne čimbenike vezane za umjetnu pužnicu. Prvo, najučinkovitija je kada se ugradi u vrlo ranoj dobi, te se njezina korisnost smanjuje kako osoba odrasta. Sama procedura ugradnje nosi određene rizike, uključujući infekcije, meningitis i oštećenja uha.

Uz sve to, u obzir se ne uzimaju ni kulturološki prigovori koje mnogi gluhi imaju u vezi implantata. Nije to magična operacija koja popravi sluh, već komplicirana i slojevita odluka.

Briga oko slušnih pomagala zahtjeva puno održavanja

Dok su slušna pomagala i umjetne pužnice dali milijunima gluhih osoba mogućnost čuti zvukove i efikasnije komunicirati s drugima, o njima se mora dobro brinuti. To znači stalno održavanje i čišćenje kako bi se osiguralo da je oprema u optimalnom stanju. U suprotnom, uređaji i pomagala se mogu pokvariti.

Važno je imati rezervne baterije dok se putuje ili druži, za slučaj da vam uređaj ostane bez napajanja. I na kraju, elektronske naprave treba držati izvan vode u svakom trenutku, što otežava njihovu upotrebu ako pada kiša, te ih to čini potpuno beskorisnim dok se, primjerice, pliva.

Ljudi koji čuju te sažalijevaju, a ti ne trebaš njihovu milostinju

Jedna od najvećih društvenih poteškoća je to što mnogi ljudi koji čuju, gluhe osobe tretiraju kao osobe s „hendikepom“. U stvarnosti, mnoge gluhe osobe ne bi odabrale obnovljen sluh čak i da mogu jer se osjećaju ugodno u vlastitim iskustvima svijeta i mehanizmima komunikacije.

Iz tog razloga, dok se ti osjećaš samopouzdanom biti ti i biti u svom tijelu, dobivanje sažaljenja ili tretman kao da imaš terminalnu bolest, može biti frustrirajuće i uvrijedljivo.

Ljudi će razgovarati o tebi kao da nisi prisutan u prostoriji

Uz generalne komunikacijske poteškoće u svijetu gdje su čujućii privilegirani, neki su se gluhi pojedinci morali nositi s tim da osobe koje čuju pričaju o njima – ispred njihovog nosa. Ne samo da mnogi Gluhi mogu čitati s usana (što im omogućuje vidjeti što netko možda priča o njima), već je i jako uvrjedljivo pričati o nekome dok je tamo, bez obzira na to mislimo li da nas može ili ne može čuti.

Ovo može dodatno otežati već dovoljno teške društvene interak-

cije, te izazvati osjećaje otuđenja i anksioznosti kod gluhe osobe.

Postoji riječ koja opisuje ljude koji za sebe misle da ih to što čuju čini boljima

U svojoj disertaciji, 1997. godine, Dr. Tom L. Humphries je skovao riječ „audizam“ kako bi opisao generalno, općepoznato uvjerenje koje se suštinski sastoji od toga da je osoba koja čuje superiornija gluhoj, te da je sluh superiorniji gluhoćii.

Ako ste član zajednice gluhih, stvarnost je ta da je svijet oko vas audist, što ne iznenađuje, ali su velike

šanse, ako ste osoba koja čuje, da nikada niste čuli za riječ „audizam“.

Toliko je duboko ukorijenjen audizam u naše društvo. Iako audizam nije nužno namjerni izbor od strane ljudi koji čuju, svejedno stvara stigmatu oko gluhih osoba koja ih stavlja u poziciju osoba kojima nešto „nedostaje“, nešto što bi morale „željeti“ imati.

Unatoč činjenici da mnogi Gluhi ne žele sluh i smatraju gluhoću dijelom svoje kulture, većina osoba koje čuju ih gleda sa sažaljenjem.

Preuzeto s: <https://www.ranker.com/list/things-deaf-people-have-to-deal-with/nathan-gibson>

Nathan Gibson
Prevela: Dijana Adžić

DESET STVARI KOJE NIKADA NE BISTE TREBALI REĆI GLUHOJ OSOBI

Ljudi koji čujete. Želite li sklopiti prijateljstvo s gluhom osobom? Onda se opametite i nemojte koristiti ni jednu od ovih rečenica. Gluhi SAD-a vam to nikada neće oprostiti...

„Wow – Nikada ne bih postavio da si gluha/a!“

Ne nosim značku. Kao ni većina gluhih osoba. I na koji način je „ne činiti se toliko gluha“ kompliment?

„Jako dobro govoriš za gluha osobu!“

Er...hvala. Ali to na neki način implicira da neke gluhe osobe „loše“ govore. I zbog toga se osjećam pomalo zbunjeno.

„Ali meni titlovi idu na živce.“

Mi smatramo „Tebe“ napornim, tvrdoglava čujuća osoba koja dominira daljinskim upravljačem i odbija upaliti titlove. Možemo li se dogovoriti? Ti ugasi titlove, a mi smanjimo glasnoću? Tako ni jedno od nas neće razumjeti TV program koji gledamo. I napokon ćeš razumijeti.

„Možemo li ti pokucati na vrata ako izbije požar?“

Ok, osobo s hotelske recepcije. Tri razloga zašto se bojim da bih mogao poginuti u vašem hotelu ako izbije požar. Prvi: tvoja smjena završava u ponoć i nisam siguran hoćeš li se sjetiti reći svojoj zamjeni da je na jedanaestom katu gluha osoba

koja neće čuti protupožarni alarm.

Drugi: čak i ako me se tvoja zamjena sjeti, možda nećeš stići do jedanaestog kata na vrijeme.

Treći: i najvažniji od svih, neću te čuti kad pokucaš. Što kažeš na užene ljestve pa da mogu pobjeći? Pado-bran? Ili da investirate u sustave električnih brava/zujalice (eng. buzzer), pa da se osjećamo kao normalna ljudska bića?

„Ni ja također ne mogu čuti sve ovdje!“

Ja ne govorim o prisluškivanju onoga što ljudi za stolom do nas govore. Ja ne čujem Tebe. Postoji razlika. Možemo li ići negdje tiše?

„Imamo meni na Brailleovom pismu, možete li njega koristiti?“

Super je da ga imate...ali poistovjećujete gluhe osobe i slijepe osobe. Nadajmo se da ne koristite BSL kako bi znakovali izbor s menija našim prijateljima oštećena vida.

„Ali inače me čuješ.“

Koliko čujemo i ne čujemo je varijabla, a ne opcija. Nekada to ovisi o tome koliko te dobro poznajemo, o tome koliko je vanjske buke u prostoriji, možemo li ti vidjeti usne (za čitanje s usana) ili jednostavno jesmo li premoreni ili ne. To nije tvoj neuspjeh – ali nije ni naš, također. Tako da nemoj očekivati ispriku.

„Ah da, primijetio sam da imaš problema.“

Zapravo, ova slušna pomagala su rješenja.

„Znači ti si gluha i glupa?“

Mi smo gluhi. Nismo glupi. Isto se aplicira na frazu „gluhonijem“. Ako želiš koristiti takve opise, vrati se u 70te i tamo si stvari lijep život. Tamo možeš koristiti svakakve, zastarjele, uvrjednive načine opisivanja svih tipova ljudi, s napuštanjem.

„Nije važno.“

Vjerojatno najgora stvar koju nam ikada možeš reći. Jer se zbog toga osjećamo kao da, možda, MI, također, nismo tako važni. Opametite se ljudi i ponavljajte u sebi. Čak i da je ono što govorite dosadno poput izjava: „Mogao bih nešto prigristi. Možda pojedem jogurt.“ Možda završimo u fantastičnom razgovoru o kremastom siru.

Charlie Swinbourne

GLUHOĆA I NAGLUHOST: KAKVA SU PRAVILA, TKO SVE MOŽE DOBITI VOZAČKU DOZVOLU?

Vozači amateri, u potpunosti gluhe osobe, u prometu mogu sudjelovati ako zdravstveno zadovoljavaju na pregledima vida i drugim testiranjima potrebnim za dobivanje vozačke dozvole

Pojačavate li često ton televizijskog prijavnika? Možete li razgovijetno i u većini slučajeva čuti sugovornika s kojim razgovarate telefonom ili mobitelom?

Čujete li išta od onoga što vam se govori kad je viša razina buke? Ako vas, kad je o potonjem riječ, prate teškoće, uključujući i one da sugovornika čujete 'iz dubine' uz određena pištanja, zujanja i sl., nužno(st) je posjetiti liječnika i provjeriti zdravlje sluha.

Prvotni je pregled bezbolna audiometrija pomoću koje se ispituje stanje sluha po uhu, odnosno tonovi i frekvencije različite jačine. Sluh je jedno od osnovnih čovjekovih osjetila bez kojeg je život otežan, a takve osobe žive i nižom kvalitetom života. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, oko deset posto svjetske populacije ima oštećenje sluha, koje je istodobno i jedno od najčešćih senzoričkih oštećenja.

Gluhoća, upozoravaju liječnici, nije karakteristična samo za određenu životnu dob, jer na povećanje rizika od gubitka sluha ne utječu samo zlatne godine, nego je to i prečesta izloženost buci, posebice na radnome mjestu. Ponajprije se to odnosi na profesionalne vozače, glazbenike, radnike u građevini, brodogradnji, rafinerijama, one na cestarskim radovima... Zamjećuje se i da sve

više mladih ima oštećenje sluha, što se nemalo pripisuje preglasnom slušanju glazbe pomoću slušalica.

Takav atak buke na uši zahtijeva njihov odmor od čak 72 sata! Gubitak sluha uglavnom se javlja postupno. Simptomi koji mogu upućivati na to su zujanje ili šum u ušima, osjećaj vrtoglavice, problemi s ravnotežom, bol u uhu ili osjećaj stranog tijela. Primjerice, simptomi gluhoće kod djece javljaju se u obliku neodgovaranja na zvukove, ali i u nedostatku interesa za glazbene igračke, moguća je odsutnost govora, kao i izostanak reakcije na (iz)govor imena djeteta.

Već u 19. tjednu plod u majčinoj utrobi počinje čuti, a u šestome mjesecu čuje što se događa i reagira na zvuk. Sluh zapravo predstavlja vibracije, odnosno titraji molekula zraka pretvoreni u signale koji dolaze do mozga. O tome kakav će nam sluh biti tijekom života nemalo ovisi i kakvim se izvorima buke izlažemo.

Put gubitka sluha započinje tzv. privremenim pomakom razine sluha nakon izlaganja buci. Poznato je to i kao umaranje uha, a vrijeme oporavka mu je 48 sati. Nakon du-

gotrajnog ponavljanja takvog stanja nastaje njegov nepovratni pomak.

Zvuk jači od 85 dB trajno može oštetiti sluh, a treba znati da je, primjerice, buka prometa 70 dB, jurećeg motocikla 90, vatrometa 150, odnosno kućanskih uređaja (mikseri, sjeckalice, fen i sl.) do 90 dB što je na granici trajnog oštećenja sluha. MP3 player do kraja pojačan proizvodi buku od 110 dB.

Studije su pokazale da u 12 posto slučajeva vozači kamiona imaju veći rizik za obostranim gubitkom sluha, odnosno u 12 posto slučajeva imaju gubitak sluha veći od 25dB. Taj je gubitak veći kod onih s duljim radnim stažom. Naglušost, ponajprije ona staračka, bilježi se kod 35 posto osoba od 65. do 75. godine, i to prvo u tzv. visokim frekvencijama od 8000 Hz, odnosno srednjim od 4000 Hz.

Češće pogađa muškarce, a čemu je to razlog još se u potpunosti ne zna, ali pripisuje se njihovu češćem radu u buci, ateroskleroznim promjenama, stresu, pojačanom unosu masnih kiselina karakterističnim za mušku populaciju.

Na pojavu naglušosti i u konačnici gluhoće, osim bolesti (virusne, bakterijske, gljivične i druge upale), može dovesti i dugotrajni rad u tzv. neprimjetnoj buci s visokofrekventnim zvukovima. Buka je to koju čujemo, ali je ne doživljavamo, poput zubarskih bušilica u stomatološkim ordinacijama.

Pomoćnik ravnatelja za kvalitetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) doc. dr. sc. Tomislav Benjak, specijalist javnog zdravstva i znanstveni suradnik kaže: gluhoćom se smatra gubitak sluha u govornim frekvencijama od 500 do 4000 Hz, odnosno veći od 81 decibela. Naglušost karakterizira oštećenje sluha od 25 do 80 decibela, a ono se, prema stupnju oštećenja, dijeli na lakše oštećenje od 25 do 35 dB, umjereno od 36 do 60 dB na uhu, odnosno teže od 61 do 80 decibela. Hrvatska, kad je o osobama s oštećenjem sluha riječ, gluhih i nagluhih broji 13.203.

Takvi se ljudi nemalo povlače u sebe, društveno se izoliraju, a podliježu i depresiji, posebice je sve nezahvalnije ako su sudionici prometa. Kad je o potonjem riječ, osobe s oštećenjem sluha mogu sudjelovati u prometu, odnosno kad kod njih dođe do obostranog oštećenja sluha iznad 40 dB, a ispod razine socijalnog kontakta, dobivaju slušno pomagalo, tj. pojačivač zvuka.

Vozači amateri, u potpunosti gluhe osobe, u prometu mogu sudjelovati ako zdravstveno zadovoljavaju na pregledima vida i drugim testiranjima potrebnim za dobivanje vozačke dozvole. Nisu im potrebna prilagođena vozila jer se u pravilu oslanjaju na vid, pokazalo se da su koncentriraniji na vožnju, češće pogledavaju u retrovizor, više obraćaju pozornost na uvjete i stanje na cesti, pješake, druga vozila...

Vozački ispit mogu polagati u bilo kojoj autoškoli jer na to imaju zakonsko pravo, ne trebaju im posebna pomagala, nego samo potvrda o mentalnoj i tjelesnoj sposobnosti. –

U Hrvatskom savezu gluhih i nagluhih o vožnji i (na)gluhim osobama sudionicima u prometu kažu:

– Žao nam je da se još događa diskriminacija (na)gluhih osoba jer neki im liječnici ne žele izdati potvrdu o sposobnostima za vožnju, nauštrb njihove 'dijagnoze', što je protuzakonito. Za razliku od nagluhih, gluhih osobama nije potrebno pomagalo, odnosno slušni uređaj u vožnji. Također, ovisno o težini oštećenja, slušni uređaj pomaže nagluhim vozačima, i to u orijentaciji i raspoznavanju pozadinskih zvukova, odnosno potpomaže im u razumijevanju razgovora ako im oštećenje sluha nije značajnije. Kad je o vožnji (na)gluhih osoba riječ, većina se čujućih osoba nerijetko pita kako oni mogu čuti zvukove hitne, policije, vatrogasaca i dr.? Ne čuju ih, ali reaguju zbog svjetlosne im signalizacije, po kojoj se i orijentiraju.

Treba znati i da gluhe, odnosno nagluhe osobe, ne mogu biti profesionalni vozači, odnosno ako im se za prvotno urednog sluha i radnog im vijeka profesionalnog vozača dogodio gubitak sluha ispod 50 dB, taj posao više ne mogu obavljati. U drugom slučaju, gluhe osobe, kažu u Savezu, mogu upravljati kombi vozilom do devet sjedala ili manjim kamionom, a vozačku dozvolu dobivaju kao i čujuće osobe, ovisno o liječničkoj potvrdi.

Zakonski su propisi u Hrvatskoj prije četiri desetljeća gluhim omogućili polaganje vozačkog ispita za A i B kategorije, dok su im C i D još nedostižne. U Savezu bi voljeli da je drukčije jer, primjerice, ističu (na)gluhe osobe u SAD-u mogu posjedovati sve spomenuto. Navode, doduše, i primjer razvijenog Japana, gdje su osobe s oštećenjem sluha bez mogućnosti

dobivanja vozačke dozvole bile sve do nekoliko godina unatrag. Učestale upale, buka i glasna glazba prijetnja gubitku sluha

Na gubitak sluha mogu utjecati učestale upale uha, tekućina iz bubnjića, odnosno njegova perforacija, kao i otoskleroza (abnormalni rast košćica u srednjem uhu). Slušanje glasne glazbe pomoću slušalica, ali i u vozilu, posebice na dužim cestovnim relacijama, ako su združeni s bukom prometa, mogu prouzročiti naglušost, kao i trajni gubitak sluha.

Liječnici ističu da trajno oštećenje sluha, odnosno kraća izloženost jačoj buci ima jednaki učinak kao dulja slabijoj. Vozači motocikala posebno su u opasnosti od (na) gluhosti, jer strujanje zraka kod visokih brzina uzrokuje veliku buku. Većina zdravstvenih problema sa sluhom može se liječiti lijekovima, operativno ili se u konačnici dobiva slušno pomagalo, odnosno uređaj koji povećava zvučne vibracije koje ulaze u uho. Podešava ga stručnjak, a zahtijeva s obzirom na novočujuće zvukove i vrijeme prilagodbe.

Kao preventivu oštećenjima sluha treba održavati redovitu higijenu ušiju i čistiti ih pravilno. Posebice, jer nakupljeni cerumen (ušna smola) može 'oslabiti' sluh i uzrokovati naglušost. Sa štapićima za uši kojima se on čisti treba biti oprezan, odnosno njima treba (o)čistiti samo početni dio zvukovoda, ne trebaju se gurati dublje u uho da se ne ošteti bubnjić. Preporuka je i jedanput godišnje, najbolje prije ljetnog odmora, na čišćenje ušiju otići kod liječnika. U privatnim poliklinikama tzv. toaleta i ispiranje uha stoji od 100 do 150 kuna.

<https://revijahak.hr/2020/02/23/gluhoca-i-naglušost-kakva-su-pravila-ko-sve-moze-dobiti-vozačku-dozvolu/>

BELGIJSKI ZNAKOVNI JEZIK

U Belgiji službeno imamo tri govorna jezika: flamanski, francuski i njemački. Flandrija je sjeverni dio Belgije koji je blizu Nizozemske (Holandija). Ljudi iz Nizozemske ih prilično dobro razumiju. To je zato što svi govore flamanski, što je stvarni nizozemski, ali postoje male dijalektičke razlike u usporedbi s nizozemskim.

Grad Bruxelles nalazi se u Flandriji, ali nekada je i još uvijek uglavnom govori francuski (valonski) jezik. Južni dio Belgije nalazi se u blizini Francuske i tu žive ljudi koje nazivamo 'Valoni'. To je nekada bio 'bogati' dio Belgije početkom 19. stoljeća, ali to se promijenilo prije otprilike 70 godina. Sada je Flandrija ekonomski pogon Belgije.

Neki se ljudi u Flandriji žele odvojiti od Valonije (belgijskog francuskog govornog područja), čineći Flandriju zasebnu državom. Mnogi ljudi izvan zemlje nisu sigurni gdje je Belgija, a kamoli Flandrija!

A tu je vrlo mali dio Belgije s ljudima koji govore njemački, ali njih je toliko malo broj da se često zaboravljaju. Postoje i drugi jezici u Belgiji, ali nisu službeno priznati, poput znakovnih jezika. U flamanskom dijelu Belgije koristi se flamanski znakovni jezik, koji se naziva Vlaamse gebarentaal (VGT). Flamanski znakovni jezik sastoji se od nekoliko dijalekata, može se vidjeti na web mjestu Sveučilišta u Gentu: <https://gebaren.ugent.be/>.

Tu je i znakovni jezik koji se odnosi na francuski, a zove se "langue des signes Wallon", ili valonski znakovni jezik. Nema nikakvih informacija o postojanju

'njemačkog znakovnog jezika' u Belgiji. (Deutsche gebarensprache).

Pretpostavlja se da populacija gluhih osoba u dijelu Belgije koji govori njemački jezik mora biti vrlo mala ili čak ne postoji. Valonski znakovni jezik prepoznat je i koristi se u školama, ali ne kao službeni jezik.

zajednici. Dakle, smatra se da svaka gluha osoba u Belgiji 'koristi' nizozemsku ili francusku, ovisno o tome gdje su rođeni / žive i neovisno o znakovnom jeziku koji koriste. Ova je kategorizacija važna jer određuje u koju školu / gluho dijete ide ili ima li pravo na korištenje besplatnog slušnog aparata ili pomoći tumača za znakovni jezik.

Škola Kasterlinden koja se nalazi u Bruxellesu i tu je prisutno dvojezično obrazovanje. Djeca uče prvi flamanski znakovni jezik i uče čitati i pisati nizozemski. Danas svaki Belgijanac - uključujući one koji su gluhi / gluhi - pripada flamanskoj ili valonskoj jezičnoj

Sedamdesetih godina nacionalna federacija gluhih NAVEKADOS (NATIONALE VERENIGING VAN KATHOLIEKE DOOF-STOMMEN

- Nacionalno društvo katoličkih gluhoonijemih) već se podijelila na FEVLADO (Federatie van VLAamse DovenOrganisaties - Asocijacija flamanskih organizacija gluhih) i FFSB Franca (Féféde FéSdB Sourds de Belgique - Francusko udruženje belgijskih gluhih).

Od ovog razdvajanja, sve vrste aktivnosti organizirane su odvojeno, a subvencije su dobivene iz različitih izvora. Slijedom toga, smanjio se kontakt između flamanskih i valonskih gluhih, što je uzrokovalo da se njihovi znakovni jezici razvijaju odvojeno i dalje odstupaju jedan od drugoga.

Do prije petnaest godina zajednica je koristila izraz "belgijski znakovni jezik", jer su istraživači vjerovali da postoji više sličnosti između dva znakovna jezika koja su se koristila u Flandriji i Valoniji, nego između onih koji su se koristili u Flandriji i Nizozemskoj. Prije nekoliko godina promijenilo se ime.

Zbog nedostatka dovoljno jezičnih dokaza koji bi nam omogućili da govorimo o dva potpuno različita znakovna jezika, kompromisni "flamanski belgijski znakovni jezik" izabran je da se odnosi na varijantu koja se koristi u Flandriji.

Lino Ujčić

© Fevlado

IZMEĐU SRPSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA I GLEDATELJA

U vrijeme borbe protiv virusa korona, kada su sve oči uperene u informativne emisije, Mihailo Gordić i Marija Marković česti su gosti u mnogobrojnim domovima putem malog ekrana. Oni su jedni od tumača za gluhi i nagluhi publiku, koja prati Nacionalni dnevnik na TV Pink.

Od uvođenja izvanrednog stanja u Srbiji, lice televizije poprilično se promijenilo. Programi su nepredvidljivi, svakodnevno se emitiraju specijalne emisije o virusu korona, s posebnom pažnjom se prate konferencije za medije s najnovijim podacima o broju zaraženih i preminulih. Ne vara dojam da je sve podređeno onima koji informiraju. Baš u tom dijelu, primjetni su i oni – tumači za srpski znakovni jezik, kojih da nema, gluhe i nagluhe osobe teško da bi mogle informirati putem televizije o aktualnim događajima u zemlji i svijetu. Pribojčanin Mihailo Gordić (38) i Beograđanka Marija Marković (32) jedni su od tih, značajnih heroja tijekom izvanrednog stanja, ali i mnogo prije ovoga.

Hrabro kroz život

Mihailo je gluhi od rođenja. To ga nije sprječavalo da postane uspješan čovjek. Danas radi u sektoru za društvene djelatnosti i projekte u Gradskoj općini Vračar, a dugogodišnji je aktivist za prava gluhih i nagluhih osoba u Gradskoj organizaciji gluhih Beograda i u Savezu gluhih i nagluhih Srbije. Sudjelovao je u izradi zakonske regulative za ostvarivanje prava i obaveza i inicirao brojne programe i projekte koji će omogućiti da gluhe i nagluhe osobe budu prepoznate u našem društvu, a posebno

Marija Marković

da budu prepoznata njihova prava. Srpski znakovni jezik naučio je od sestre. „Imao sam sreću da me je sestra naučila. Ona ga je savladala u specijalnoj školi, na odmorima od druge gluhe djece... Moglo bi se reći da, ako imate sreće da ste gluhi i da su vam roditelji gluhi, naučit ćete ga prirodno u obitelji. Ako vam roditelji čuju, što je moj slučaj, onda ćete ga naučiti u školi od druge djece ili kasnije u zajednici gluhih,“ objašnjava nam on i sa žaljenjem napominje da se u Srbiji još uvijek samo deklarativno prepoznaje postojanje i značaj srpskog znakovnog jezika.

On podsjeća na poražavajuću činjenicu da nijedna škola, pa ni škola namijenjena gluhoj deci, ne podučava djecu srpskim znakovnim jezikom, niti postoje fluentni profesori koji bi se time mogli baviti.

Za razliku od njega, Marija čuje. Znakovni jezik dio je njenog života od malena. Naučila ga je kako bi mogla razgovarati sa svojom majkom, koja je gluha. „Nikada nisam razmišljala o tome da će upravo znakovni jezik biti taj kojim ću se baviti u životu. Dolaskom

u Gradsku organizaciju gluhih Beograda i stalnim kontaktom s gluhima usavršavala sam ovaj jezik i učila vještine prevođenja.

Nije isto kada znate engleski jezik odlično i kada se nađete u situaciji da ga prevodite. Tek tada kada sam došla u organizaciju gluhih sam shvatila da sam se zaljubila u ljepotu i bogatstvo ovog jezika i kulture,“ priča nam ona i s ponosom ističe da je tumač za srpski znakovni jezik. Kaže da njegovo učenje nije ništa teže ni lakše od učenja bilo kog drugog jezika. Pošto ne postoji adekvatna škola za to, ona preporučuje da se osobe koje to žele naučiti trebaju potpuno izlagati tom jeziku u zajednici u kojoj se on govori.

Mihailo i Marija su odlično uigran tim više od šest godina. Sudjelovali su na brojnim međunarodnim konferencijama s područja prevođenja na znakovne jezike, a svjetski trend da čujuć i gluhi tumač rade u paru prenijeli su i kod nas. To se pokazalo kao najbolji način

prenošenja informacija. „Snimali smo brojne prijevode što s polja kulture, prevodili smo Zakon o upotrebi znakovnog jezika i Konvenciju Ujedinjenih Naroda o pravima osoba s invaliditetom i tako uključivali i druge gluhe ljude da se osnaže i rade kao tumači,“ otkriva nam Mihailo Gordić.

Priprema je važna

Sa sve većom potrebom da se zajednica gluhih osnažuje i bori za svoja prava, pa i za pristup informacijama, određeni televizijski programi dobili su prijevod na srpski znakovni jezik. Tada se i javila potreba za njihovim tumačima. Zbog izvanrednih okolnosti, sada zbog epidemije korona virusa, obaveza televizija je imati dostupne informacije i na srpskom znakovnom jeziku. Tako je Televizija Pink angažirala Mihaila i Mariju za potrebe prevođenja Nacionalnog dnevnika.

Priprema za prevođenje je neizostavna. „Često se događa da nisu sve informacije spremne, a uslijed prirode posla na televiziji – ni gotovi pojedini prilozima koje mogu pogledati i preslušati. Važno je da se informiram na sve moguće načine i prije nego što kročim u zgradu Pinka. Ne radi se o tome, kao što mnogi misle, da se priprema sastoji u tome da mi to pogledamo i onda prepričavamo. Struktura znakovnog jezika ne prati konstrukcije srpskog jezika. To je jezik sa svojom posebnom gramatičkom strukturom, sintaksom, morfologijom... Nikada nećete prevoditi doslovno s engleskog ‘I love you’ ... Tako je i sa znakovnim jezicima”, priča nam Markovićeve, koja prijevode na malom ekranu

radi manje od deset godina. Radi i sama, ali i zajedno sa Mihailom. Kada samostalno prevodi, sve se svodi na slušanje spikera.

smo navikli da se prilagođavamo raznim ritmovima koji se smjenjuju. Ali to utječe na razumijevanje srpskog znakovnog jezika isto

Mihailo Gordić je gluh od rođenja i postao je uspješan čovjek

Kod Mihaila je drugačija situacija. „U svom prevođenju oslanjam se na Mariju. Ona se nalazi pored kamere, ja gledam u nju i koristim njen prijevod. Dobroj kvaliteti prijevoda uvelike doprinosi i naša dugogodišnja suradnja, stoga je meni kao gluhom tumaču vrlo važno s kojim tumačem ću surađivati. Blesimetar mi ne bi služio, s obzirom na to da mi je srpski jezik drugi, a ne materinji kao srpski znakovni jezik. Ne poznajem ga dovoljno dobro da bih mogao s razumijevanjem raditi”, iskren je Mihailo Gordić, koji je pred kamerama nešto više od šest godina. Sve se odvija u glavnom studiju, u blizini voditelja, jer tada mogu na vrijeme reagirati na svaku promjenu ili neki tehnički problem.

Od važnosti je i suradnja sa spikerom. „Ona je na razini dobre volje spikera, koji se potrude čitati sporije. Međutim, politika televizije je da se vijesti čitaju brzo, stoga se i ne obraća dovoljna pažnja na to da se sve što je izgovoreno prevodi na jedan drugi jezik. Mi tumači

onoliko koliko i gledatelju koji to sluša. Posebno ako imate spikera koji brzo čita i ne pravi logične pauze u rečenici,“ pojašnjava Marija Marković, koja kaže i da se događaju i neke nepredviđene situacije u studiju. Jedna od takvih je i ona kada neko prođe ispred kamere u koju prevode, zaboravljajući da tumači nastavljaju da rade i kad se prilozima emitiraju.

Češće pojavljivanje tumača za ovaj jezik na televiziji, vjerovali ili ne, popraćeno je i pojedinim neprikladnim i podrugljivim komentarima na društvenim mrežama poput onih da su to osobe koje „mlataju rukama” i prave „smiješne grimase” u uglu ekrana. „Ljudi daju sebi za pravo da komentiraju nešto o čemu, očigledno, ne znaju mnogo. Mimika je neodvojiv dio svakog znakovnog jezika pa i srpskog. Odsustvo iste je znak lošeg korištenja jezika i neodgovornog prevoditeljskog posla, jer se veliki dio informacije upravo u tome nalazi. Ona je važna u prenošenju nijanse u osjećajima i stavovi-

ma koje sugovornici izražavaju. Znae, posao tumača nije samo da prenese riječi, već znaenje poruke, stil kao i boju izrečenog. Gluhe osobe imaju jednako pravo na vlastitu reakciju nečijeg izražavanja kao i osobe koje čuju.

A to na znakovnom jeziku jedino mimikom možete dočarati,“ kaže naša sugovornica, koja je, baš kao i Mihailo, i ranije radila prijevode informativnih emisija, predizborne, ali i izvanredne programe poput onog kada su bile poplave u Srbiji 2014. godine...

Ništa o nama bez nas

Dugo je bila zastupljena praksa da su osobe koje čuju i koje su u bližem okruženju gluhih zastupale njihove interese i radile umjesto njih.

Sada je to drugačije. Mihailo je pravi primjer gluhe osobe koja je talentirana i izuzetno sposobna. „Angažiranje mene kao gluhog tumača u medijima šalje jasnu poruku da gluhe osobe mogu biti protagonisti svog života.

A i široj javnosti da je dovoljno samo malo prilagoditi se da bi to bilo izvodljivo. To i podržava moto invalidskog pokreta – **Ništa o nama bez nas**,“ ističe Gordić.

Veza između televizije i gluhih i nagluhih osoba jača je tijekom izvanrednog stanja. Kada ono prođe, ovakve osobe, kojih u Srbiji ima oko 12.000, ostaju u vrtlogu poražavajućih činjenica. „Ispod jedan posto televizijskog programa je dostupno u pristupačnom formatu gluhim osobama. To su svakodnevne vijesti u 15 sati na RTS-u, jednom tjedno emisija od 30 minuta u okviru pristupačnog programa koja se prevodi na srpski znakovni jezik, kao i dva puta mjesečno emisija „Mesto za nas”.

Marija Marković i Vera Jovanović, tumači srpskog znakovnog jezika

Osim RTS-a i RTV-a, nijedna druga nacionalna televizija svoj program nije učinila pristupačnim gluhim osobama putem prijevoda,“ smatra Mihailo Gordić. On je dao jedan pozitivan primjer iz susjedstva. „Na Četvrtom programu Hrvatske radiotelevizije (HRT) prevode se skoro sve informativne emisije. Ako iste želite gledati bez prijevoda, to je omogućeno na njihovom Prvom programu,“ objašnjava naš sugovornik.

On kaže da bi idealno bilo kada bi se emisije prevodile na srpski znakovni jezik i titlovale za one osobe koje su, na primjer, oglušile u kasnijoj životnoj dobi i ne znaju srpski znakovni jezik. Ipak, napominje da titl i prijevod na srpski znakovni jezik nisu isto.

„Gluhim osobama srpski jezik nije prvi jezik, stoga titl mnogima ne

znači puno u smislu dostupnosti informacije. Pohvalno je što RTS želi da titluje svoj program. Mada moram da priznam da, od kada je promovirao titl, RTS nije unaprijedio njegovu kvalitetu, jer se dešava da on kasni, ne prepoznaje slova č, ć, ž... Rekao bih da je forma ispunjena, ali ne i suština.“

Razgovor za „TV reviju”, Marija i Mihailo završavaju porukom Kinga Jordana, prvog gluhog dekanu Sveučilišta Gallaudet u Washingtonu, a to je da **gluhe osobe mogu sve što i čujuće, osim čuti**.

<http://www.politika.rs/sr/clanak/452187/Mozaik/Između-srpskog-znakovnog-jezika-i-gledalaca>

SLAVONIJA U SRCU I NA SLIKAMA JOSIPA VUKOJEVIĆA, GLUHOG SLIKARA

Josip Vukojević je član Hrvatskog društva likovnih umjetnika od 1995. godine, te nekadašnje Udruge za kulturu osoba oštećena sluha Hrvatske „Svijet tišine“. Najčešće koristi tehnike akrilik i suhi pastel - specijal.

Do sada je imao brojne samostalnice izložbe. Dobitnik je više od 190 priznanja i nagrada za svoj umjetnički i humanitarni rad. Rado ističe i 1. europsku nagradu na 19. međunarodnom natjecanju gluhih slikara u Cuvio-Vareseu, u Italiji 2007. godine.

Godinu dana kasnije, dobio je 3. svjetsku nagradu u Tirani, a 2009.

godine, na 21. Međunarodnom natjecanju gluhih slikara u Milanu, osvojio je prvu nagradu u konkurenciji 70 slikara iz 17 država. Učitelj je i mentor mnogim gluhim slikarima, na kolonijama u Zagrebu, Požegi i Oslju.

zaprege s veselim bećarima i snašama, unuci s djedom i bakom pokraj tople krušne peći, plastovi sijena, đerme, zimske slavonske idile. To su najčešći motivi slikara Josipa Vukojevića iz Slobodnice koji podsjećaju na

Na Josipovim slikama prevladavaju motivi iz seoskog života. Razigrani konji bijelci i vranici,

nekadašnju Slavoniju punu života. Josip Vukojević rado slika i nemirno i zapjenjeno more, sliko-

vite planine, rijeke i druge krajo-
like. Od rođenja je gluha, a ljubav
prema slikarstvu osjetio je, kaže,
otkako zna za sebe kada su nas-
tajali prvi crteži u dječjoj igri.
"Svačije djetinjstvo je okarak-
terizirano na ovaj ili onaj način.

Trudio sam se da upravo iz svega
izvučem one najljepše: pejzaže
i krajolike, situacije iz tadašnjeg
vremena kako one vesele, tako i
potpuno realne trenutke. Nisam
improvizirao, vlastiti život je
svakome svojstveno nadahnuće.

Kroz slike pričam. Kroz slike
sam uspostavio sjajnu komuni-
kaciju s ljudima. Nadahnuće je
život, u punom smislu riječi."
"Osim ovoga, po čemu sam na-
jprepoznatljiviji, zapravo uživam
slikati i portrete svetaca, morske
valove, stijene. Tu si dam oduška.
Nitko od nas ne zna silinu i ener-
giju vala koji obuzme stijenu ili
kako se barka njiše na pučini.

Ono što bih volio naglasiti, za
umjetnost su veoma bitni talent i
ljubav. Spoj ljubavi i mukotrpnog
rada. Nije jednostavno ponekad
satima i danima samo stajati
i slikati. Posebno ako od toga
živiš. Moji radovi su uglavnom
odraz moje nutrine", kaže Josip.

"Uz mnogobrojne probleme i
prepreke nije lako prolaziti kroz
život, ali kad čovjek postigne vlas-
titi sklad i mir sa sobom onda to
prenosi i na druge. Mnoge umjet-
nike i njihove životne izbore ljudi
ne shvaćaju dovoljno, osobito ako
se ne uklapaju u nekakve njihove
standardne kliše. Ali, kao što sam
svojoj djeci mnogo puta rekao, sve
je moguće kada to uistinu želiš.
Bilo bi šteta ne ostaviti nešto iza
sebe, nešto po čemu će te ljudi
pamtiti."

Lino Ujčić

„TIHA STRANA“ PROBIJA SE U SVIJET SIRIJSKOG SLUHA

Ovaj 18-minutni dokumentarac fokusira se na Sirije koji su gluhi i nagluhi, a emitiran je na raznim platformama.

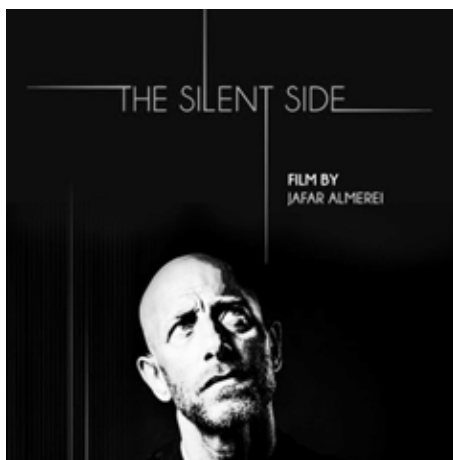
Feras Al-Mobayed je sirijski modni dizajner koji živi u Velikoj Britaniji. Izgubio je sluh kad je imao samo godinu dana, ali njegova obitelj, koja je tada živjela u Kuvajtu, nije se prepustila fizičkom hendikepu i odlučila je njega i brata Waela, koji je također gluhi, poslati u internat u Engleskoj gdje su mogli dobiti bolju njegu i obrazovanje.

Feras i Wael uspjeli su prevladati mnoge izazove i sada su aktivni članovi društva i pomažu drugim gluhim osobama, uglavnom u Siriji, da krenu naprijed i ostvare svoje snove. Feras neprekidno posjećuje Siriju od svoje 14. godine i pomno prati lošu skrb na hendikepiranim osobama te zemlje, posebno osobama s oštećenjima sluha, nakon izbijanja rata.

Društvo za njegu gluhih, koje je osnovano u Damasku 1960. godine, suočilo se s mnogim izazovima i njegovi su članovi uglavnom bili lišeni aktivnosti i pomoći, zbog rata. Feras je tijekom svog nedavnog posjeta Damasku primijetio da su ovoj udruzi potrebne radionice i događaji koji će obogatiti vještine i znanje gluhih, kao i prevoditelja i onih koji znaju znakovni jezik. Feras je započeo snimajući aktivnosti udruge i vodeći razgovore s gluhom djecom i njihovim obiteljima, ali smatrao je da to nije dovoljno.

"Govorim o stvarnosti gluhih osoba u Siriji, ali siguran sam da je problem možda isti u drugim arapskim zemljama", rekao je Feras.

Otada je tražio više načina za podršku onima u Siriji koji su gluhi ili oštećenog sluha, a kojih je samo u Damasku više od 7.500. Nastoji biti glas ove skupine i promovirati njihovu ulogu u svijetu. Ideja je započela kada je Feras posjetio Damask 2019. godine i upoznao Jaafara Al Mariija, koji je radio na dokumentarnim filmovima s međunarodnim organizacijama u Siriji. Marii je predložio Ferasu da iskoristi njegove fotografije i videozapise za produk-

ciju kratkog dokumentarnog filma pod nazivom "Tiha strana".

"Radio sam u ovom filmu besplatno, bez ikakvog planiranja, jedina motivacija mi je bila ljubav", rekla je Marii dodajući da se "u početku oslanjao na snimanje Ferasa i njegove obitelji u Damasku, a videozapisi koje su Feras i njegov brat Wael snimali sa članovima Svjetske federacije gluhih, u kojoj su rekli da je Federacija imala snažne veze sa Sirijom prije rata, ali da se zemlja sada povukla iz nje."

Ovaj dokumentarni film od 18 minuta fokusira se na sirijsku zajednicu gluhih i emitiran je na raznim platformama. Na početku dokumentarac osvjetljava Ferasov život, pokazujući da se toliko dobro integrirao u društvo da se možda uopće ne primijeti da je gluhi.

Veliki dio filma fokusira se na sirijsku udruhu posvećenu gluhima i nagluhima. Pokazuje loše uvjete i kako mu nedostaju aktivnosti i radionice. Feras kaže: Vidim da vlade dragovoljno podržavaju one koji ko-

Feras i Wael Al-Mobayed

riste invalidska kolica i one koji su slijepi, što je sjajno - ali gluhe osobe su po strani, jer ljudi uglavnom ne znaju kako komunicirati s njima. No, uz pravu podršku vlade, gluhe osobe mogu napredovati i postati sretni produktivni članovi društva. Mogle bi se kupiti nove knjige za djecu koja će čitati, učiti i razviti se u samopouzdanu mlade odrasle osobe.

očuvanja jezika. Obekti bi se mogli poboljšati, organizirati radionice i događaj kako bi se obogatile vještine i znanja pojedinca u nadi da će ih ljudi podržati u obrazovanju i zapošljavanju.

Film također prikazuje slike članova koji su dobili posebne nagrade u sportu ili su sudjelovali u umjetničkim radionicama poput

popularni kanal za kuhanje na YouTubeu, Hode Muhammada, prvog gluhog Sirijca koji je magistrirao sociologiju i fotograf Ahmed Moussa, koji je surađivao na filmu.

Na kraju, Feras uspijeva rasvijetliti udruhu i kao rezultat napora doživio je dramatična poboljšanja. Sada u udruzi postoji oko 120 volontera sirijske omladine, od kojih je jedan broj obrozavan na znakovnom jeziku i pomažu u organiziranju aktivnosti i integraciji članova u društvo.

Lino Ujčić

Moglo bi se obučiti više tumača kako bi se osiguralo da gluhe osobe mogu pristupiti informacijama kako bi naučile o svojim ljudskim pravima i kako bi surađivale

scenaristike. Prikazuju se i slike istaknutih Sirijaca koji su gluhi ili oštećenog sluha, poput modernog dizajnera Hassana Khazema, kuhara Amana al-Ashija, koji ima

Titlovi (prijevodi) u kazalištu? - izvještaj o seminaru o prijevodima pomoću titlova u finskim kazalištima

Seminar na temu prijevoda pomoću titlova je organiziran 20. studenog 2007. godine u umjetničkom muzeju Ateneum, u Helsinkiju. Korištenje prijevoda ili titlovanja kazališnih izvedbi nije bilo uobičajeno u Finskoj do tada, iako potreba za tim konstantno raste.

Na seminaru su svoje viđenje imali priliku predstaviti stručnjaci iz kazališnih i znanstvenih krugova, te predstavnici raznih interesnih skupina. Publika se sastojala od, na primjer, osoba oštećenoga sluha, kazališnih profesionalaca i tumača, od kojih su se mnogi uključili u žustru raspravu i izmjenu stečenih iskustava i nakon završetka seminara. Rasprava se aktivno nastavila nakon seminara i u Internet sferi, na posebnom panelu organiziranom za osobe oštećenoga sluha. Nadalje, objavljeni su članci vezani za navedenu temu u raznim medijima, što je za kontekst države poput Finske, ozbiljna medijska eksponiranost.

Investiranje u titlovanje kazališnih izvedbi jednako bi pogodovalo svim zainteresiranim uključenim stranama. Publika bi imala izjednačeni aspekt uživanja u kazališnoj izvedbi, a i privukla bi se cijela nova grupa gledatelja u kazališta. Titlovanje je pomoćni servis koji predstavlja dodatni trošak kazalištima. Stoga je, barem u kontekstu Finske, zaključeno da bi titlovati trebalo samo određen broj predstava. Publiku bi trebalo posebno dodatno informirati o toj

pomoćnoj opciji predstave tako da se privuče zainteresirana skupina ljudi zbog kojih je pomoćni servis i uveden i koja bi imala najviše koristi od istog servisa.

Titlovane kazališne izvedbe bi se trebale, barem u početku, izvoditi samo u kazalištima koja već imaju potrebnu opremu i koja imaju ranije stečena praktična iskustva u pružanju usluge prijevoda titlom.

Finska Federacija teškoća slušanja, finski Centar kazališnog informiranja, Škola modernih jezika i prijevoda na Sveučilištu Tampere i Kultura za sve – servis u finskoj Nacionalnoj Galeriji, zajedno su proveli istraživanje 2007. godine.

Tema istraživanja su mogućnosti kazališta za povećanjem servisa titlovanja za finske i švedske kazališne predstave. Organiziran je seminar tako da se interesne skupine mogu sastati i učiti jedni od drugih o rezultatima provedenog istraživanja, te se priključiti raspravama i izmenama mišljenja na tu temu.

Cilj istraživanja je bio procijeniti potencijal pružanja pomoćnog servisa titlovanja, primarno sa

stajališta polaznika kazališta koji imaju poteškoće sa sluhom, ali i sa stajališta starijih ljudi te ljudi koji uče finski jezik kao drugi jezik, kao npr. doseljenici.

Ovo istraživanje je provedeno kao jedan od kulturoloških projekata koje je provedeno po okriljem obilježavanja Europske godine jednakih prilika za sve.

Ispravno provedeno prevođenje titlom se doživljava kao pozitivna nadopuna kazališnim izvedbama

Seminar su otvorile Sari Salovaara, iz servisa Kultura za sve, i Sinikka Pihlamaa iz finske Federacije teškoća slušanja, koje su predstavile sve okolnosti seminara i provedenog istraživanja, iz perspektive koordinatora. Prvu prezentaciju je otvorila Tanja Borg, studentica Sveučilišta Tampere, koja je bila odgovorna za praktičnu provedbu istraživanja.

Borg je dala opće informacije i objašnjenje istraživanja, te dvodijelne ankete koju je ispunjavala publika ali i profesionalci, a koja predstavlja osnovu cijelog

istraživanja. Tako je predstavljena trenutna situacija s prijevodi- ma tilom u Finskoj i naglašena su područja u kojima je mogući najveći napredak. Anketa je provedena u Teatru Espoo City, od 17. – 18. travnja 2007.godine, za vrijeme gostujućih izvedbi švedskih kazališta Riksteatern i Regionteatern Blekinge Kronoberg. Neki od odgovora su stigli i od lokalnih sudionika u gostujućoj produkciji. Predstava koja se izvodila je adaptacija emigrantskog epa The Emigrants, tj. Emigranti.

Sudeći po skupljenim odgovorima, pokrovitelji imaju izrazito pozitivno stajalište o povećanju broja predstava koje imaju prijevod titlovima. Osobe sa slušnim poteškoćama su se izjasnile da bi puno češće dolazile u kazalište ukoliko bi se prikazivale predstave s titlovima. S druge strane, osobe koje nemaju poteškoće sa sluhom su se izjasnile da im titlovi ne umanjuju uživanje u predstavi. Također su izrazili pozitivna viđenja prijevoda predstava titlovima, kako tvrde, već su se naučili na titlove u operi i kino predstavama.

Anketa je također ukazala i na to kakve želje imaju polaznici kazališta, a koje se direktno tiču praktične provedbe prijevoda titlovima. Jedan zahtjev je došao posebno do izražaja, a to je da se posebna pažnja treba posvetiti tome gdje smjestiti tekst prijevoda. Prijevod (tekst prijevoda) i akcija na pozornici trebaju biti u isto vrijeme biti smješteni u vidno polje promatrača, jedino tako gledatelj može pratiti predstavu i razumjeti je. Idealno, titl bi trebao biti smješten na različite dijelove scene, ovisno o tome u kojem dijelu scene se radnja odvija, tako da gledatelj lakše može pratiti radnju. Mnogi gledatelji, ne samo oni oštećenoga sluha, su se izjasnili da

im je ponekada teško spojiti izgovaran tekst s glumcem koji ga izgovara u određenom trenutku. Stoga je predložena upotreba različitih boja teksta ili različito fonta, tako da se tekst jednog glumca razlikuje od drugoga. Mnogi gledatelji sa slušnim poteškoćama su se izjasnili da se prijevod ponekad ne odgovara kontekstu predstave u danom trenutku. Njihova je želja da titl bude što informativniji i što potpuniji. Još jedno područje koje treba poboljšanje je tehnička izvedba. Kako se pokazalo, mnogo sudionika koji su sudjelovali u istraživanju, su morali otići usred druge kazališne izvedbe zbog toga što im je oprema prestala raditi, čime je praćenje predstave ozbiljno kompromitirano.

Rezultati drugog dijela ankete, koja je bila namijenjena kazališnim profesionalcima, pokazali su da je prijevod titlovima nešto što kazališta zajednica vidi kao dobro došao napredak i razvoj. Doživljeno je kao nešto vrlo interesantno i korisno. Najveći problem koji se pojavljuje je povezan s troškovima nabave i održavanja tehnološke opreme koja je potrebna za prijevod predstava titlom. Pokazuje se velika potreba za sufinanciranjem takvih projekata od strane, npr. lokalnih zajednica, gradova, države i/ili drugih interesnih grupa ljudi koji imaju poteškoće sa sluhom ili surađuju s osobama oštećenoga sluha.

Provedeno istraživanje je dobar početak, međutim, potrebno je daljnje istraživanje

Uz Tanju Borg, metodologiju istraživanja je objasnila i Liis Tuuttula, instruktorica i mentorica Tanje Borg, profesorica Škole modernih jezika i prijevoda na Sveučilištu Tampere. Podsjetila nas je da kratke ankete i upitnici nisu uvijek put do otkrivanja ve-

likih istina zbog svojih limita. Sve podijeljene ankete nisu nužno i popunjene. Pitanja se često moraju formulirati rako da je jednostavno dati odgovor na njih, samim time niti odgovori nisu preširoki. Upitnici, doduše, mogu istaknuti npr., razlike između iskustava osoba koje čuju i osoba koje imaju oštećen sluh. Gđa. Tuuttula je u svom nastupu istaknula potrebu za kontinuiranim istraživanjem. Kazališne profesionalce treba intervjuirati, potrebno je istražiti različite modele financiranja, te istražiti različite internacionalne politike rada. Postoji nešto internacionalne literature koju je moguće istražiti na tu temu, npr. doktorska disertacija koja je objavljena u Njemačkoj te godine.

Kazališta sama su bespomoćna – povećanje broja predstava koje imaju prijevod titlom zahtjeva suradnju različitih tijela

Predsjednik Udruženja finških teatarara, Matti A. Holopainen, obratio se sudionicima seminara na temu toga kako se kazališna zajednica povezuje s prijevodom predstava u globalu. Istaknuo je kako iza svake kazališne predstave se nalazi priča, koju predstava nastoji prenijeti i to joj je osnovni zadatak. Iako, kazalište je daleko više od verbalnog izričaja.

Naglasio je važnost jednakih mogućnosti za sve koji žele uživati u kazališnoj umjetnosti, te nas podsjetio na izazove koji proizlaze iz promjene u demografskoj strukturi polaznika kazališta, ali i generalno, a koji se postavljaju pred kazališnu umjetnost. G. Holopainen je objasnio i dio tehnologije koja se koristi za prijevod predstava titlom. Prikazivači teksta koji koriste

LED sijalice, koriste se u Finskoj već relativno dugo, isto kao i video-projektor tehnologija. Internacionalno, postavljene su i koriste se individualni titl prikazivači, kao npr., tekst prikazivači pričvršćeni na naslone sjedalica ili naočale na čijim lećama se prikazuje tekst. Ubuduće, treba uzeti u razmatranje i tehnologiju mobilnih telefona.

Bilo kako bilo, individualni titl prikazivači su skupi, iz tog razloga najvjerojatnije neće ući u redovnu kazališnu uporabu tako skoro. Zato bismo fokus istraživanja radije trebali prebaciti na edukacijske i kooperativne opcije s, npr. operom ili televizijom, institucijama koje imaju dugu tradiciju i iskustvo u profesionalnom prevođenju titlovima.

Ljudi s oštećenim sluhom ne dobiju puno iskustvo koje plate s kazališnom ulaznicom

Sami Virtanen, planer iz finske Federacije teškoća slušanja, prikazao je na seminaru perspektivu polaznika kazališta koji imaju slušna oštećenja. G. Virtanen smatra da je cijena kazališne ulaznice preskupa ako osoba ne može uživati u kazališnom iskustvu u potpunosti. Kaže kako je ponekad čak tražio originalni scenarij predstave nakon predstave ne bi li bolje razumio sve različite novine i nijanse predstave. Kao osoba sa oštećenjem sluha, trenutno će radije izabrati gledati strani film u kinu koji uvijek ima prijevod titlom, umjesto odlaska na kazališnu predstavu. Finski se filmovi prikazuju samo sa švedskim prijevodom, što nužno znači da osobe oštećenog sluha koje ne govore švedski jezik, često propuštaju iskustva uživanja u finskim filmovima. U Federaciji

teškoća slušanja se radi na tome da se i ovakvi problemi riješe i otklone.

Prijevod titlovima i praktični preduvjeti za njega

Praktični stranu prijevoda titlovima opisao je audiovizualni prevoditelj Leo Bessonoff, koji je uglavnom radio na prijevodima stranih TV programa, ali je prevodio i titlovaio i finske kazališne predstave. Razgovarao je o prilagodbi scenarija predstave u tekstualni oblik: kako se to točno odvija u praksi i koji su sve alati potrebni prevoditelju tako da prenese scenarij u tekst na najbolji mogući način. U Finskoj, kompjuterski program koji je dizajniran za izradu titla, nije u najširoj uporabi i bilo bi ih potrebno izraditi ili pribaviti, iako, titl se može izraditi relativno dobro i s bazičnim programom za procesuiranje riječi ili s klasičnim prezentacijskim programima.

Prijevod titlovima kao dio dizajna seta

Laura Gröndahl, profesorica produkcijskog dizajna za teatar na Sveučilištu umjetnosti i dizajna Helsinki, govorila je u svojoj prezentaciji o načinima na koji prijevod titlovima utječe na posao dizajnera seta. Sve u svemu, profesorica smatra dolazak titla u kazališta pozitivnim razvojem.

Naglasila je da, pošto posebice mladi glumci imaju često poteškoće s artikulacijom, prijevod titlom bi mogao imati pozitivan utjecaj na sve polaznike kazališta. Gröndahl je također primijetila kako je dijalog samo jedan dio scenografije zvuka u teatru i kako bi se u budućnosti valjalo pozabaviti i time kako bi se mogli i drugi zvučkovi učiniti nekako dostupnima osobama sa slušnim poteškoćama. Prijevod titlom je izrazito snažan

element koji utječe na dizajniranje seta od samog početka. Često se pojavljuju izazovi jer se titl ne može reflektirati od sve vrste materijala. S druge strane, dizajneri seta moraju uzeti u obzir sve posebne potrebe koje nosi svaka izvedba i planirati svoj posao sukladno tome. Dizajnera seta je nužno unaprijed obavijestiti o tome da će predstava imati prijevod titlom, tako da se titl može integrirati od samog početka i biti dio prirodne postave i scene, čime se poboljšava kvaliteta izvedbe u cjelini.

Improvizacija prijevoda s titlom je izrazito teška, fiksne planirane izvedbe su jednostavnije

Mimo govornika, u seminaru je prikazana i prethodno titlovana scena predstave. Uz scenu koja je uvježbana, glumci Ville Ahonen i Nina Sillanpää, izveli su i improvizaciju koju su tumači/prevoditelji simultano titlovali. Prevoditelji nisu mogli pratiti brzinu govora izvedbe glumaca zbog čega je publika jako teško mogla pratiti cijelu izvedbu. Glumcima je isto tako bilo teško kontrolirati govor tijela i kretanje na pozornici, pa su s vremena na vrijeme prolazili ispred prikazivača teksta, čime su dodatno narušili doživljaj posjetiteljima.

Unaprijed pripremljen i ispravno tempiran titl doprinosi doživljaju posjetitelja, ali improvizacija je, čini se, velik zalogaj, barem iz aspekta ovog eksperimenta.

*Autorica: Pia Tuulia Pietilä
Prevela: Klaudija Adžić*

DESNICA, GLUHI RIJEČKI MESSI: BOG MI JE UZEO SLUH, ALI DAO TALENT I LJUBAV ZA NOGOMET

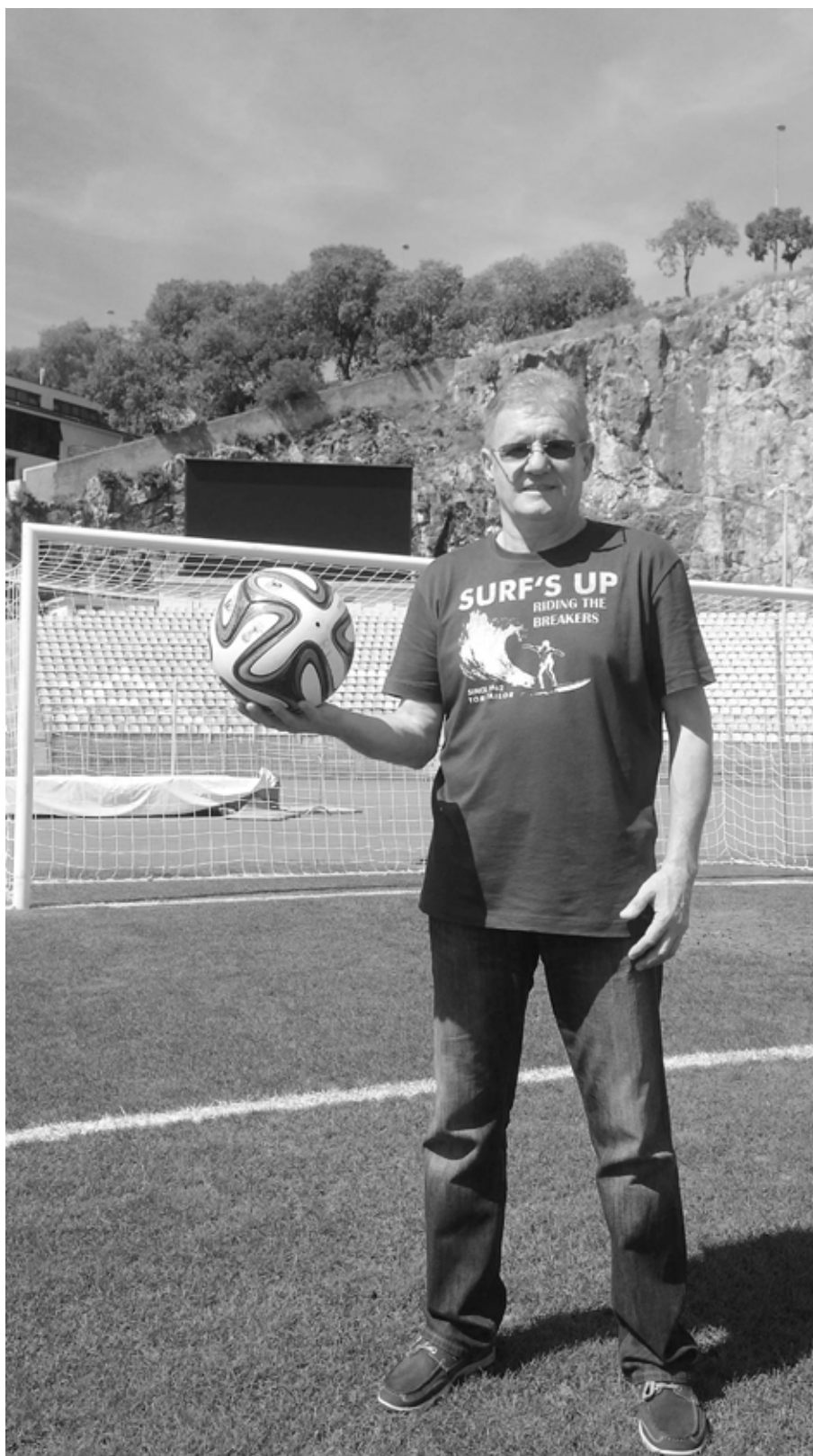
Nogomet koji je Desnica igrao bio je, bez patetike i pretjerivanja, doslovno - najviša svjetska razina. Rođenje u maloj sredini kao što je Obrovac, životno i nogometno odrastanje '60-ih... Za gluhonijemog sportaša to je u to doba bila nemjerljivo drukčija, teža priča nego u današnja, napredna vremena.

Ali oni koju su s Desnicom igrali ili ga gledali tijekom '70-ih i '80-ih godina ne vuku nijednu drugu paralelu izuzev onih s najboljim igračima ikad - na svijetu. S hendikepom gluhonijemosti Desnica je igrao svjetski nogomet.

Godine 1979. Rijeka je pred 20 tisuća navijača podno stijena u tadašnjem Kupu kupova igrala protiv Lokomotive iz slovačkih Košica. Najveći dio tadašnjeg stožera slovačke repke imao je istodobno i nesreću i privilegiju da su tih kasnih '70-ih igrali za momčad iz Košica. Izgubili su 3-0. Strijelci - Desnica, Desnica pa Desnica. Genij je igrao tako da se 38 godina kasnije Slovaci nisu mogli sjetiti ni imena grada u koji su došli, ni imena stadiona na kojem su stajali, ali 'torturu' koju su tada prošli i prezime „Desnica“ neće zaboraviti do kraja života.

„Čovjek nam je zabio u prvoj i zadnjoj minuti prvog poluvremena, treći gol pred kraj utakmice, a cijelo vrijeme se s nama igrao, kao da smo neka usput složena kadetska momčad. Te 1979. godine, možete misliti što smo sve pokušavali.

Udri ga, ukliži s leđa, bilo što samo zaustavi 'monstruma'. Ali nitko ga nije mogao ni uhvatiti.“ Desnica je za tu utakmicu u svim

hrvatskim i slovačkim novinama dobio - desetku. U studenome 2011. Real Madrid gostovao je kod Dinama u Ligi prvaka. Tjedan dana prije utakmice iz

Španjolske stiže poziv. Jose Luis Guerrero iz madridskog Asa: „Dolazim tri dana ranije. Molim te, dogovori mi intervju s Desnicom. Iz godine u godinu ja u redakciji od starijih slušam o tom čudu koje se igralo s Realom 1984. pa da ga vidim i da mi objasni kako je, gluhoonijem, dobio crveni zbog prigovora!“

Crveni zbog prigovora je, naravno, svojevrsni mit. Prvi je dobio jer je belgijski "sudac" procijenio kako oteže s izvođenjem kornera, a drugi jer je pun revolta zbog sudačke krađe napucao loptu van terena. Rijeka je na Kantridi razbila Real s 3-1, ali u uzvratu ju je sudac masakrirao od prve do zadnje minute, kartonima i odlukama u korist Reala. Desnici su na 'Santiago Bernabeu' sudili jedno zaleđe - deset metara u Rijekinoj polovici. S kim od njegovih suigrača pričali, prve usporedba koja svima pada na pamet je ona s - Messijem.

I koliko god zvučalo nevjerojatno, ljudi koji su ga gledali također ne znaju s kim ga usporediti osim s Barcinim čarobnjakom. Nije takav atleta kao Cristiano, nije visok kao Neymar, nije nabijen kao Hazard... Čovjek je igrao: slično Messiju! Jedino, Desnici nikad nisi znao s kojom će nogom u dribling ili u šut. Najčešće lijevo krilo, ali glava gore, a lopta - između kopački. Jer njemu je bilo svejedno kojom nogom igra. Obje su bile nogometno božanstvene. Zvala ga je '80-ih Crvena zvezda, vrh vrhova tadašnje lige. Nudili su mu pola Beograda. Novca koliko god hoće, vile i stanove koje god hoće. Ali ozlijedio je koljeno pa je odgodio pregovore, a onda zaključio da mu se 'ne da iz Rijeke'.

U ondašnjoj ligi nije se smjelo u inozemstvo prije 28. godine. Otišao je u belgijski Kortrijk 1985. i ostao pet godina. Zaradio je, a sve položio u Ljubljansku banku. Pa ostao - bez svega. Supruga je morala fizički raditi, još maloljetne kćerke pokušavale izboriti pravdu i s bankom i s klubovima koji su mu ostajali dužni, a igrao je još za Zadar, Orijent, Pazinku, Halubjan, Klanu i Lučki radnik. Do 42. godine života. Igrao da bi zaradio doslovno - za kruh.

Damir Desnica i Angel Naumovski na stadionu Kantrida u Rijeci

Njegova mu je Rijeka našla posadomara na stadionu na Podmurnicama, a radio je i kao demonstrator klincima iz klupske škole nogometa. Uz njega je kao prijatelj, podrška i pomoć bio je-

dan od najboljih strijelaca u Rijekinoj povijesti, golgeteričin i ljudina Milan 'Krlja' Radović.

Desnici se dan-danas zna dogoditi da ga usred grada za selfie i autogram zamole klinci rođeni - 15 godina nakon što je prestao igrati nogomet. Velemajstor doslovno dobije kolektivni naklon djece koja mu unuci mogu biti, ali nogometna poezija Damira Desnice u Rijeci se prenosi s koljena na koljeno.

Voli nogomet koji igra Kramarić, a oduševljen je Messijem i Modrićem. Jako mu je draga činjenica što je najboljim nogometašem na svijetu proglašen Luka koji je iz Zatonu Obrovačkog, a Damir baš iz Obrovca. Na tih 10 kilometara udaljenosti rođena su dva takva nogometna artista. Zadar i zadrsko zaleđe svijetu su dali Skoblara, Modrića i Desnicu. Skoblar je bio trener Desnici kad su pomeli travnjak Kantride s Realom. Ali Desnica je s 14 godina kad je došao u školu u Rijeku postao i ostao Riječanin. I bez ikakve dvojbe - najbolji nogometaš Rijeke u povijesti!

<https://www.24sata.hr/sport/desnica-gluhoonijem-rijecki-messi-bog-mi-je-uzeo-sluh-ali-dao-talent-i-ljubav-za-nogomet-708833>

Sean Chandler daje svim gluha vrlo važne poruke: Stanimo zajedno bez obzira na razinu gluhoće, doživljaja i iskustava i radimo zajedno tako da nijedno dijete gluho ne ostane osamljeno, zapostavljeno. Pomirenje s vlastitom gluhoćom i identitetom. Budi ponosan na svoju gluhoću i pronađi svoj vlastiti put.

Postoje dvije predodžbe o gluhoći, dva načina promatranja. Jedan je kad se gluho osobu gleda kao gluho tijelo, slabo, slomljeno bolesno koje treba popraviti, izliječiti. Pa je za to potrebna tehnologija – slušni aparati ili kohlearni implantati, te intenzivan program logopedске terapije kako bi gluho dijete moglo pohađati redovnu školu s različitim razinama vanjske podrške.

A drugi način gledanja na gluhoću je gledanje na gluhoću tako da se gluhoća slavi. Gluho dijete uči Znakovni jezik i to je njihov prvi jezik. Gluhi uče povijest i kulturu gluhih, duboko su uronjeni u zajednicu gluhih i za uzore imaju istaknute gluhe osobe.

Otvaraju se klubovi i škole za gluhe, manifestacije i događanja pod vodstvom gluhih. Gluhoj djeci koja pohađaju redovnu školu daje se mogućnosti da izgrade svoj vlastiti identitet gluhog i upoznaju druge gluhe.

Tako McIlroy i Storbeck 2010. godine počinju poticati i savjetovati nastavnike, roditelje i istraživače da prošire svoje razumijevanje o tome kako se gradi identitet gluhih i dostojanstvo

povezano s gluhom osobom. Sean Chandler je trubač i član Gouides banda, te mu je glazba i odnos glazbe i djece poseban interes. Zato govori:

"Djeca koja su gluha zaslužuju iste mogućnosti da se razvijaju u glazbi i kroz glazbu, kao i sva djeca. I mi smo dužni razvijati svoje razumijevanje i praksu u ovom području."

Lino Ujčić

MOŽEMO LI ZACIJELITI TRAUMU UNUTAR „ELITIZMA GLUHIH“?

„Elitizam Gluhih“ je očito duboko ukorijenjena tema. Vidim da mnoge zajednice razgovaraju o tome, a i ja sam o tome razmišljao. U svom prethodnom vlogu, pričao sam o tom spektru. Na jednom kraju spektra je malen postotak gluhih osoba koje su rođene i odrasle s pristupom jeziku i osjećajem pripadnosti zajednici Gluhih.

Oni su, kako ih mnogi smatraju, „elita“. Druge grupe tog spektra uključuju velik broj gluhih osoba koje nisu imale isti pristup tijekom odrastanja, pa su pronašli zajednicu Gluhih tek kasnije u životu i željeli joj pripadati, ali se nisu osjećali dobrodošlima. Želim da prepoznate kako je mnogo gluhih odrastalo upravo na taj način i neki od vas su podijelili svoje priče.

Želim naglasiti da su vaša iskustva i traume uzrokovane „elitizmom Gluhih“ stvarne i validne. Želim razjasniti svoje stavove prije nego li nastavim s ovim vlogom. Takva ponašanja odbacivanja, otpora i osude su štetna. Moramo to zaustaviti.

Naime, ovaj vlog može teško pasti nekima od vas, ali bih volio unijeti istu energiju, empatiju i suosjećanje prema našim gluhim precima. Kada kažem „gluhi preci,“ ne mislim na naše stvarne pretke s kojima smo u krvnom srodstvu. Postoji jako malen broj gluhih osoba koje uistinu dolaze iz obitelji u kojoj je gluhoća prisutna nekoliko generacija. Većina nas ne dolazi iz takve obitelji. Mislim na gluhe osobe koje su,

prije našeg vremena, održavale i čuvale dušu zajednice Gluhih. I djeca čiji su roditelji gluhi, to su, također, i vaši gluhi predci.

Vi ste odgajani od strane gluhih osoba, tako da je to i vaša obitelj. Dakle, naši gluhi predci... Volio bih da se stvarno prokušamo staviti u njihovu poziciju. Zajednica Gluhih je malena i izdržala je stoljeća sistematske opresije i marginalizacije, i internacionalnog uništavanja načina života gluhih osoba. Od 1880-ih i Milanske konferencije na kojoj je odlučeno provoditi oralizam (korištenje govora) u obrazovanju gluhih bez gluhog predstavnika u donošenju te odluke, pa do A. G. Bella, koji je pokušao zabraniti brak između dvije gluhe osobe, i do IDEA zakona kojima su htjeli smanjiti broj institucija za gluhe osobe i prisiliti gluhe da se priključe ostatku društva jer su vjerovali da će njihova asimilacija svijetu čujućih dovesti do velikih uspjeha.

I popis tu ne prestaje. Naša je zajednica preživjela namjernu opresiju i pokušaj da se uništi naš način života. Stoga, za tako malu zajednicu Gluhih koja je prošla kroz sve to i preživjela unatoč namjernoj sistemskoj opresiji i uništavanju, i dalje postoji taj smisao ostajanja zajedno i štíćenja jedine moći koju imaju na svijetu. U ovom svetom prostoru. Zatim kada priđu ljudi izvana koji su iz čujućeg sustava, postoji otpor.

Neke se stvari mogu odviti i na dubokoj, podsvjesnoj razini, pitanja poput... „Zašto si ovdje?“ „Hoćeš li nas prihvatiti?“ „Gledaš li nas s visoka jer koristimo znakovni jezik?“ „Misliš li da je

Engleski jezik bolji?“ „Škole za Gluhe se zatvaraju...Hoćeš li se boriti s nama?“ „Hoćeš li štiti našu budućnost za gluhu djecu?“ „Jednom kada završiš srednju školu i dobiješ fakultetsku diplomu, hoćeš li nas ostaviti?“ „Zar nas ne trebaš?“ I druge razne stvari koje se, zbog te multi generacijske traume, mogu pojaviti na podsvjesnoj razini.

I očito, to nije krivica osobe koja tako misli. Nije kriva gluha osoba koja je došla u zajednicu Gluhih. To je rezultat sistema onih koji čuju. Često je to gluho dijete ili gluhi pojedinac, koji traži zajednicu. I opet ponavljam, umjesto da upiremo prste jedni u druge, moramo se osvrnuti na sistem.

Primjećujem da se unutar „elitizma Gluhih“ (znam da o tom terminu još uvijek raspravljamo, ali znamo da to označava one koji imaju najveće privilegije u zajednici Gluhih) nalaze i drugi čimbenici, poput ukorijenjenosti u nadmoć bijele rase i drugi tipovi privilegija. Zato je za druge gluhe osobe koje se ne osjećaju dobrodošlo, taj osjećaj odbacivanja možda rezultat „bijeles“ privilegije ili je jednostavno nasilničko ponašanje. Nasilje se odvija svugdje. To je uobičajeno iskustvo koje ljudi proživljavaju i smatra se krivim svugdje.

Ali unutar zajednice Gluhih, biti gluhi je dodatan sloj koji se tome pridodaje. Višeslojno je. Zato imam razumijevanja za one ljude koji se osjećaju obezvrijeđeno, imaju traume i zato žele da elite Gluhih preuzmu odgovornost. I vas pitam, smatrate li i da sistem čujućih također treba držati odgovornim? Ili ljudi koji čuju ovdje dobivaju besplatnu pro-

pusnicu? Kao što sam spomenuo na prethodnom vlogu, svatko na tom spektru ima svoju vlastitu privilegiju. Svi imamo traume. I smatram da možemo adresirati različite tipove trauma i raditi zajedno na tome da pronađemo rješenja.

Ono o na što ja sada ciljам je zdravlje naše zajednice. Kako se borimo protiv opresije čujućeg sistema, i kako, istovremeno, zacjeljujemo i zaustavljamo opresiju unutar naše zajednice? Možemo ili raditi oboje, zajedno, u isto vrijeme? Što možemo poduzeti?

U svom prethodnom vlogu rekao sam: „Ne znam gdje započeti.“ Ali otada mi je jedna stvar pala na pamet. Zato moramo imati studije o Gluhima, od rođenja do adolescencije, za svu gluhu djecu. Učimo iz povijesti naše zemlje. Učimo o svjetskoj povijesti. Gdje su Gluhi bilizato vrijeme? Kakve subitke vodili gluhi ljudi tijekom tog vremena? Zna li da je Sveučilište Gallaudet osnovano kao (indirektni) rezul-

tat Civilnog rata? To sam naučio od dr. Octaviana Robinsona. On je jedan od malog broja gluhih ljudi koji ima doktorat iz studija o Gluhima. Nikada to nisam znao. Istina je da, bez obzira na „elitizam Gluhih,“ ne znamo našu povijest.

To znači da ne razumijemo kako prekinuti taj ciklus opresije u našoj vlastitoj zajednici. Moramo znati svoju povijest. To bi podrazumijevalo da znamo tko smo. To bi značilo da postajemo sposobni preispitati stvari i vrednovati SVE gluhe osobe. Opet ponavljam, ovime smo samo zagrebli površinu. Toliko je toga o čemu treba razmisliti. Svi mi – gluhi ljudi, članovi zajednice Gluhih i djeca gluhih roditelja – smo dio ovog razgovora. Svi ste pozvani nastaviti ovaj razgovor. Ovo je moja gluha kći. Mama priča o našoj zajednici. Pitam se, u kakvoj će zajednici ona odrasti?

Toliko je gluhih beba u svijetu trenutno. Kako će vaša zajednica iz-

gledati dok budete odrastali? Samo želim da budete prirodni. Želiš li mlijeko? Da. Bolje da krenem.

Moj drugi video na temu nudi još jedan dio za ovaj dijalog, ali je samo mali dio teme. Mnogo je perspektiva za promisliti, ponajviše od strane BIPOC-a (eng. Black, Indigenous and People Of Colour – Afroamerikanci, domorodci i obojeni ljudi) i osnova Gluhih. Pozivam na daljni dijalog, za zdravlje naše zajednice. <3

Youtube video:

<https://youtu.be/M6932qgqCNC>

Pogledajte moj prvi video ovdje:

<https://youtu.be/nSHII8akg6U>

*Odabrao Angel Naumovski
Prevela Dijana Adžić*

Izvori:

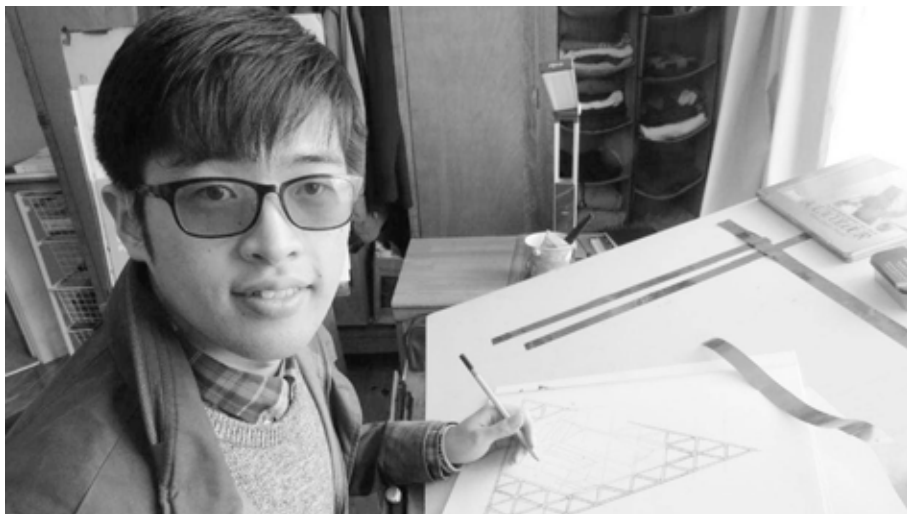
1. Milan Conference - https://en.wikipedia.org/wiki/Second_International_Congress_on_Education_of_the_Deaf

2. A. G. Bell wanting to ban deaf marriage - https://www.pbs.org/weta/throughdeafeyes/deaflife/bell_nad.html

3. IDEA - <https://www.handsandvoices.org/articles/education/law/different.html>

4. Gallaudet as a result of Civil War - <https://www.jstor.org/stable/26190659?seq=1>

UMJETNOST JE OBLIK KOMUNIKACIJE ZA UMJETNIKA CHRISTCHURCHA DA WON CHOIJA

Da Won-ova višedimenzionalna slika crkve Crkve Krista, nametnuta Prelaznoj kartonskoj katedrali.

Da Won Choi rođen u Koreji većinu je djetinjstva proveo crtajući što je njegov glavni oblik komunikacije.

Njegovi roditelji primijetili su da crta automobile u trodimenzionalnom obliku, a ne samo povezujuće linije poput ostalih četverogodišnjaka. 2000. godine njegov je otac pozvan da služi u korejskoj crkvi u Christchurcu. Da Won je imao 9 godina kada se s obitelji preselio na Novi Zeland.

Duboko gluh, s izuzetno slabim vidom, njegove su godine odrastanja bile teške. "Postalo je još teže kada se moja obitelj preselila ovamo.

Počeo sam pravilno učiti korejski i korejski znakovni jezik, tada sam morao naučiti potpuno novi jezik od nule i prilagoditi se novoj kulturi. Nisam mogao naći načina da priopćim svoje misli jasno osim kroz umjetnost", rekao je.

"Bio je to težak proces. Osjećam da ponekad ne mogu u potpunosti izraziti ili prenijeti svoje osjećaje. I dalje postoje ograničenja."

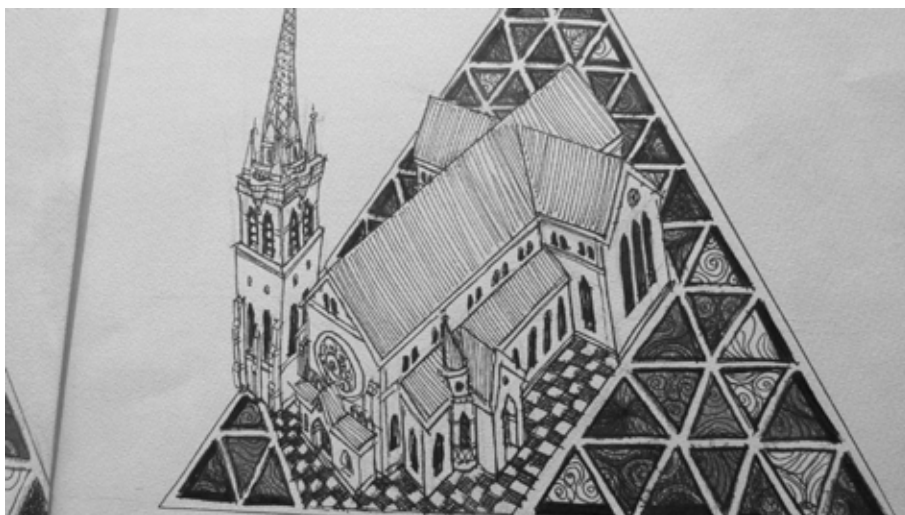
Jedno od njegovih djela, pod nazivom Gluhi razum, otkriva zbunjenost zbog identiteta kivija i osobe gluhe i vidovite. "Komunicirao sam crtežima i provodio puno vremena samo s olovkom i papirom kad sam bio mlad, jer je umjetnost moj jedini oblik izražavanja." Da Won je također djelomično slijep za boje.

Koristi crne olovke za crtanje "jer to je ono što ja jasno vidim", ali nedavno je počeo eksperimentirati i unositi boje u svoj rad.

Mnogi se dijelovi temelje na njegovim interesima za arhitekturu i vozila. "Nadam se da ću jednog dana moći dizajnirati konceptni automobil u kojem ću se moći voziti sam", rekao je. On favorizira kontrastne ideje u svojoj umjetnosti, poput miješanja prirode s tehnologijom. "Napravio sam nekoliko crteža ptica i drveća.

S njima sam koristio te ideje kako bih surađivao i došao do ideje grad na brdu i obnavljajući Christchurch. Inspirira umjetnike kako bi pronašao inspiraciju, voli čitati i družiti se s prijateljima te se nada putovanju. Njegova inspiracija je Helen Keller. "Mnoge je ohrabrila, izazvala i nadahnula. Zaista želim živjeti život poput njenog - pružati nadu drugima."

Lino Ujčić

Višedimenzionalna umjetnička djela umjetnika Da Won Choia izložena su u galeriji Bryce u Christchurcu.

"DIGITALNI PSIHOTERAPEUT"

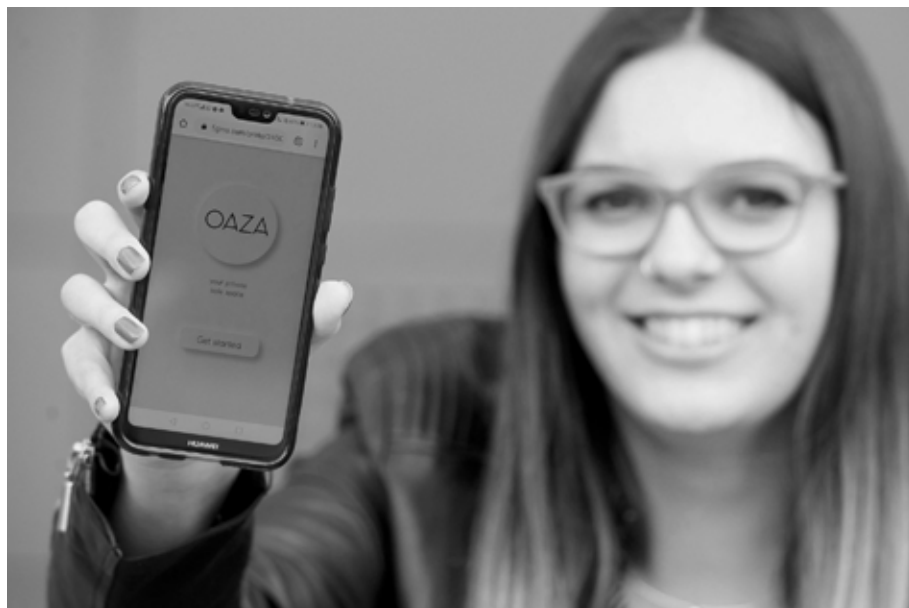
Karla Čurin, 23-godišnja studentica zagrebačkoga Grafičkog fakulteta, osmislila je "digitalnog psihoterapeuta", mobilnu aplikaciju Oaza za pomoć ljudima koji se bore s depresijom, anksioznošću i suicidalnim mislima.

Zagrepanka Karla je gluha od rođenja. Ne sasvim, ali nosi slušni aparat i čita s usana. Govori jako dobro i nije time opterećena. Kaže da živi normalnim mladalačkim životom. Planira uskoro završiti fakultet, ide u teretanu i želi da pomogne onima za koje vjeruje da imaju većih problema od nje same - mladima koji se bore s depresijom, prenosi "Jutarnji list".

Kako je objasnila, aplikacija omogućuje ljudima, uglavnom mladima od 15 do 25 godina, s emotivnim i psihološkim problemima da ih podijele u terapijskoj oazi, u razgovoru s umjetnom inteligencijom. Ciljana grupa su mladi ljudi jer se oni, objašnjava Karla, ne usuđuju razgovarati s roditeljima ili profesorima o svojim problemima, strah ih je društvene osude i sve to drže u sebi. To je, naime, ona grupa koja "najviše visi na svojim pametnim telefonima". Pokretač za ideju, priznaje, bio je jedan tužan i tragičan događaj koji ju je potresao.

„Odlučila sam napraviti aplikaciju nakon što je moja dobra prijateljica oduzela sebi život prošle godine. Bila je tip osobe na koju nitko ne bi posumnjao da ima te probleme. Odlikašica, studirala je na PMF-u, imala normalan i skladan obiteljski život. Shvatila sam tada koliko je teško prepoznati znakove depresije ili suicidalnih misli čak i kod najbližih za koje misliš da ih

jako dobro poznaješ,“ objašnjava. Ipak, njena ideja, upozorava, nije da aplikacija zamijeni stručnu pomoć psihijatra ili psihologa (iako se i s njima savjetovala pri izradi), nego da mladi mogu u svakom trenutku otvoriti dušu, izjadati se i povjeriti nekome.

„Kada sam radila istraživanje, prilikom izrade prototipa, razgovarala sam s puno prijatelja i poznanika koji imaju takve probleme. Tu nema pravila. Ponekad im dođe da usred noći imaju potrebu s nekim razgovarati. Žele te probleme izbaciti iz sebe i imaju osjećaj da se mogu nekome povjeriti u svakom trenutku, kada pomoć profesionalca nije pri ruci,“ kaže ona.

Svjesna je da savjeti psihološke prirode od umjetne inteligencije mogu biti opasni, zato bi aplikacija samo poticala na razgovor, učila, pratila obrasce ponašanja, a ne bi davala nikakve savjete. „Najgore što možete uraditi jeste da osobu koja se bori s depresijom tjerate na razgovor, gnjavite ju i uvijek ispitujete što nije u redu. To može proizvesti kon-

tra efekt. S aplikacijom oni sami odlučuju kada će podijeliti svoje misli, a kada ne,“ ističe Karla.

Tri opcije

Oaza se, prema njenoj zamisli, sastoji od tri opcije. Prva je spo-

menuti "razgovor s robotom", umjetnoj inteligenciji kojoj možemo povjeriti sve što nas muči. Druga mogućnost je ta unutar aplikacije s osobom koja ima iste probleme.

Sve bi bilo anonimno, nije potrebno da se prijavite pod imenom i prezimenom. Tako slobodno i otvoreno mogu komunicirati dvije osobe s istim problemima na odvojenim krajevima svijeta i međusobno si biti podrška.

Treća je opcija "kalendar s motivacijskim porukama". FOTO: JUTARNJI LIST / SCREEN „Nije to neka velika mudrost, ali

svima ponekad treba mali poticaj. Znam po sebi kada bih imala neki veliki ispit ili nešto, moja mama, s kojom sam jako povezana, znala bi mi ujutro ostaviti poruku “Ti to možeš” ili “Rasturi”, a to je mali znak koji meni osobno puno znači jer me odmah na početku dana napuni pozitivnom energijom i vjerom u sebe,” otkriva ona.

Dodaje da unutar aplikacije korisnik može sam navesti koju kategoriju motivacijskih poruka želi da izabere, pa čak i da programira da poruka dođe u izabrano vrijeme - “pet minuta prije važnog

sastanka ili početka ispita”.

U fazi prototipa

Karla je sama dizajnirala cijelu aplikaciju, ali još je u fazi prototipa i priznaje da bi joj dobro došla pomoć programera koji bi joj razvio poseban VI sistem, specifično za potrebe Oaze. Aplikaciju ne bi naplaćivala, nego bi je mogli skinuti na svoje mobilne uređaje.

Suradnju bi ponudila i udruženjima koje se bave osobama s invaliditetom ili pružaju psihološku i emocionalnu podršku mladima.

Tek u posljednjoj fazi, planira, aplikacija bi mogla postati nešto kao “Uber za psihologe”.

Karla kao mlada, samopouzdana osoba, vedrog karaktera motivira ljude da rade i budu bolji: „Htjela bi da se svi zapitaju „Što mogu izvući najviše iz sebe – sanjati, biti strastveni u životu i ostaviti svoj mali trag na ovom svijetu“.

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

VEZA IZMEĐU KATE RAGNHILD I HELEN KELLER

Posljednjeg dana svibnja 1873. godine rođeno je prvo od sedmero djece u obitelji Ragnhild.

Bila je to djevojčica koja je dobila ime Kåta. Kad su joj bile četiri godine, Kata Ragnhild se razboljela zbog čega je izgubila i vid i sluh.

Kada je 1881. donesen zakon o izvanrednim školama, povećala se potražnja za posebnim školama. Učitelj po imenu Elias Hofgaard odlučio je u Hamaru osnovati vlastitu privatnu školu za gluhe. Ova škola je dobila ime Furubakken. Upravo je ovu školu Kata Ragnhild pohađala 1888. godine kada je imala 14 i pol godina. Hofgaard je imao prilično nekonvencionalne načine podučavanja Kate; izrezao bi slova kako bi ih Kate mogla dodirnuti, a zatim bi puštao zvuk iz usta dok bi Kate imala ruke na njegovim ustima kako bi mogla shvatiti kako postaviti usta kako bi proizvela zvukove koji su

Kata Ragnhild

povezani sa slovima abecede. Jednom kad je savladala slova, nastavila je učiti riječi sastavljajući zvukove koje je poznavala. 27. lipnja 1880. godine u gradiću u Alabami rođena je djevojčica koja je dobila ime Helen Adams Keller.

Kada je imala samo 19 mjeseci, djevojčica dobila visoka temperaturu, što je rezultiralo gubitkom vida i sluha. Budući da je izgubila sluh u vrijeme kada se trebala razviti njezina sposobnost pravilnog

razgovora, nije pravilno naučila govoriti. Tijekom sljedećih pet godina Helen Keller je bila izuzetno izolirana i njezina obitelj nije mogla pravilno komunicirati s njom.

Obitelj Keller imala je prilično novca i mogli su priuštiti odgovarajuće poduke svojoj kćeri, pa je u dobi od šest godina Helen počela primati poduke od učiteljice Anne Sullivan. Sullivan je učila Helen kako se piše koristeći jezik znakova. Također je

Helen Keller

Ragnhild Kåta and Elias Hofgaard

naučila kako pisati i čitati brajehu abecedu. Uz to, Keller je naučila kako razumjeti što ljudi govore stavljajući ruku na njihovo grlo. Tri godine kasnije, Helen Keller je također naučila govoriti.

Metoda koja se koristila za njezino podučavanje govoru potječe iz Norveške. Učiteljica iz Amerike došla je u Norvešku kad je saznala za Hofgaardov nekonvencionalni način podučavanja. Nakon ovog posjeta vratila se u Ameriku i obavijestila Anne Sullivan, koja je bila Kellerova učiteljica, kako su Kate Ragnhild učili kako se govori. Ova je metoda zatim ugrađena u Helenino podučavanje, a nakon nekog vremena i Helen Keller je mogla pravilno govoriti.

Nakon školske karijere Kate Ragnhild je proživjela dane u

domu gluhih De Døves Vel. Vrijeme prije nego što je umrla, živjela je sa sestrom. Tu je Kate Ragnhild preminula i pokopana 1947. godine u dobi od 74 godine.

Anne Sullivan

Keller je 1904. godine diplomirala na fakultetu. Nakon toga dobila

je ponudu za putovanje oko svijeta održavajući govore o svom životu i tome kako joj je učiteljica Anne Sullivan pomogla joj je da izađe iz tame. U početku je bila prilično neodlučna, ali nakon nekog vremena ipak je pristala. 1955.

Keller je putovala širom svijeta kako bi pomogla ljudima koji su izgubili vid kao rezultat rata. Tijekom svog života Helen Keller je napisala 12 knjiga i nekoliko članaka. Helen Keller je preminula u dobi od 87 godina 1968. godine.

*Viveka I. Ramvik
DHI 63 June, 2020*

GLUHE OSOBE POKAZUJU KAKO PSOVATI NA ZNAKOVNOM JEZIKU, I SRAMOTNO JE ZABAVNO

Riječi znakovnog jezika i takav oblik komunikacije sam po sebi, se spominje još od prije naše ere u 5. stoljeću pr. Kr., i iako ima dugu povijest, svakodnevna upotreba znakovnog jezika u zemljama Zapada datira tek u 17. stoljeću.

I sada, kao i kod svakog drugog jezika, govornici ne uče samo kako znakovati temeljne riječi, već i riječi koje izražavaju tugu, razočaranje, nezadovoljstvo i ljutnju. Da, govorimo o psovanju. Ako niste bili svjesni, gluhe osobe koriste psovke isto koliko i mi ostali – ali oni to mogu činiti puno diskretnije.

YouTube kanal Cutnam je pomogao da se uključimo u zabavu postanja videa u kojem 7 gluhih osoba pokazuje kako reći vaše najdraže psovke na Američkom znakovnom jeziku i mnogo je zabavnije od samog izvikivanja psovke.

Neke psovke uključuju poprilično izravne pokrete ruku i vjerojatno se ne bi trebale koristiti na javim mjestima. Dok su drugi primjeri psovki, međutim, mnogo suptilniji i koji bi se mogli tumačiti na različite načine. Naposljetku, neke uključuju ručno sricanje riječi koristeći abecedu znakovnog jezika, potpuno šifrirajući zločeste riječi za one sa slabo utreniranim očima.

To je, suštinski, najkorisnija edukacija koju ćete dobiti ovih dana (osim ako se ne osjećate spremno pogledati

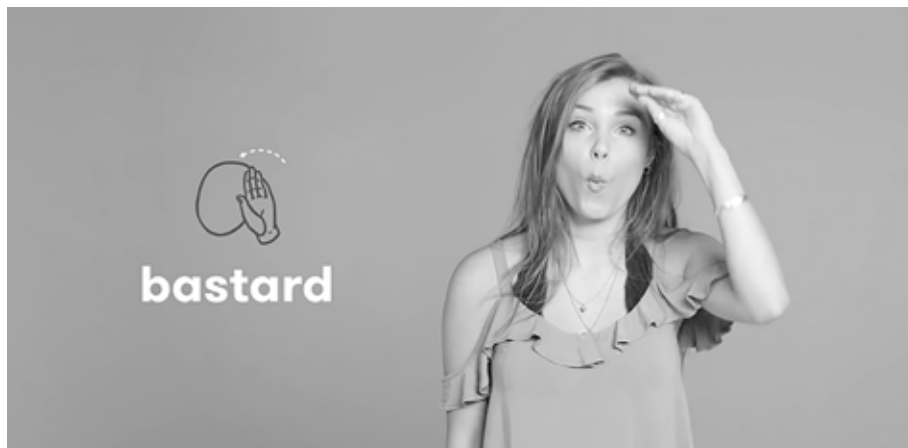
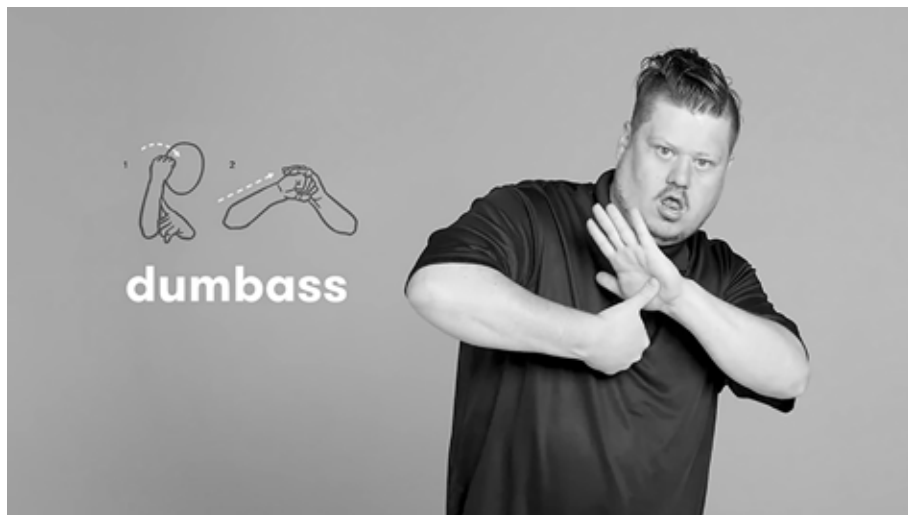
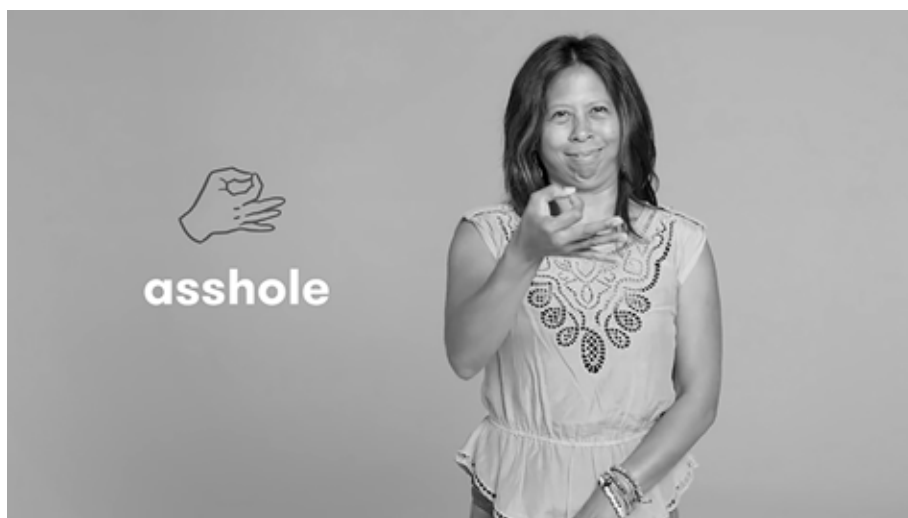
još neke sadržaje kanala Cut). S obzirom na to da znamo da ćete isprobati neke od psovki pred vašim kompjuterskim ekranima,

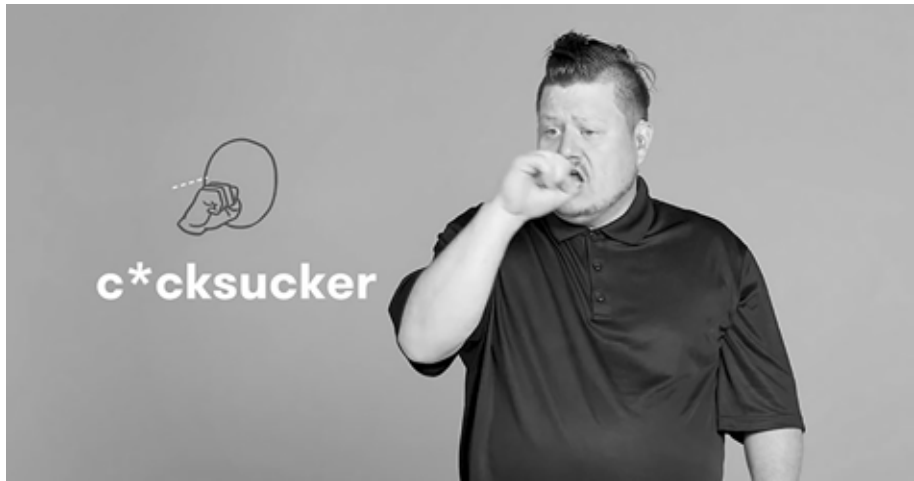
pazite da nema gluhih osoba u prostoriji koje biste slučajno uvrijedili.

Napisala: Greta Jaruševićiūtē

Link na video:

Deaf People Teach Us Bad Words | Deaf People Tell | Cut : <https://www.youtube.com/watch?v=pdOU3czs-NY>

POZNATE GLUHE OSOBE: 17 gluhih i nagluhих glumaca

Hollywood ima kompliciranu povijest sa zvukom i gluhoćom. Doba nijemog filma bilo je pristupačno gluhoj, nagluhoj i slušnoj publici, ali kad je zvuk postao sastavni dio globalne filmske industrije, ta se jednakost izgubila.

Unatoč tome, danas je na malim ekranima mnogo glumaca koji su gluhi ili nagluhi i koji su stekli poštovanje i nagrade za svoje uspješne izvedbe. Ovdje ih ističemo 17 u sklopu naše serije Poznati gluhi ljudi.

Nyle DiMarco

Nyle DiMarco je postao slavan kada je 2015. osvojio prvo mjesto u emisiji Sljedeći Američki Top Model. "Mnogi ljudi zapravo ne shvaćaju da je cijela moja obitelj gluha," rekao je DiMar-

co u intervjuu za Yahoo Life. "Ja sam četvrta generacija u svojoj obitelji - što znači da su moja dva brata, moji roditelji, moji djedovi i bake, pa i moji pradjedovi bili gluhi."

Kao takav, DiMarcoov prvi jezik je Američki znakovni jezik (ASL), iako također tečno govori Engleski jezik i čita s usana. 2013. godine DiMarco je imao vodeću ulogu u neovisnom filmu *In the Can*, američkom filmu na Znakovnom jeziku. Tada je 2015. godine stigao Sljedeći Američki Top Model. "Mislio sam da vjerojatno nisu spremni imati gluho osobu u emisiji," rekao je DiMarco.

"Poslao sam svoj video s audicije. Sve je to bilo na Znakovnom jeziku s titlovima, potpuno dostupno i ispalo je da im se sviđa." DiMarco je u 2016. bio i pobjednik emisije *Ples sa zvijezdama*. DiMarco je svoju platformu koristio za podizanje svijesti o kulturi gluhih i pristupu gluha. Zanimljiv je i njegov satirični video o reality showu *Ljubav je slijepa*.

Marlee Matlin

Marlee Matlin do danas je jedina gluha izvođačica koja je osvojila prestižnu filmsku nagradu Oscar. Karijera joj traje gotovo pet desetljeća, te uključuje priznanje za glavnu ulogu U Djeci manjeg Boga 1986. godine, koja joj je donijela Oscara i Zlatni globus.

Gubitak sluha joj je dijagnosticiran sa samo 18 mjeseci, te Matlin ima samo 20 posto sluha na jedno uho, a na drugo je potpuno gluha.

Kao dijete Matlin je pohađala sinagogu za gluhe. Učila je hebrejski fonetski, a svoj dio Tore naučila je za svoju Bat Mitzvah. Nastupala je u dječjem kazalištu već sa sedam godina u Centru za gluhoću u Chicagu. Matlin je sada vodeći zagovornik svijesti o invalidnosti.

Linda Bove

Linda Bove gluha je američka glumica koja je slavu stekla ulogom Linde, knjižničarke u voljenoj dječjoj seriji *Sesame Street*. Svojom se ulogom Linda predstavila milijunima djece na znakovnom

jeziku i pomogla u podizanju svijesti o kulturi gluhih. Igrajući ulogu više od 30 godina, Bove je stekla titulu najdugovječnije uloge na američkoj televiziji za osobu s invaliditetom.

Gluhi roditelji Bove nisu bili iznenađeni kad se rodila gluha. S tri godine upisali su je u školu za gluhe St. St. Joseph u New Yorku. Nastavila je studirati bibliotekarske znanosti i zainteresirala se za kazalište. Dok je bila u Nacionalnom kazalištu za gluhe, Bove je upoznala još jednog gluhog glumca, Eda Waterstreeta, za kojeg se udala. Oboje su se bavili kazališnom umjetnošću za gluhe. Linda je s kolegama pokrenula Malo kazalište gluhih.

Millie Bobby Brown

Zvijezda Netflixove hit serije Stranger Things, Millie Bobby Brown, gluha je na jedno uho. Rođena s gubitkom sluha na jednom uhu, stanje je s vremenom postalo sve gore te je izgubila sluh i na desno uho. Brown nastavlja oduševljavati publiku u ulozi smrtonosne i tajanstvene Jednastice u seriji Stranger Things.

U svibnju 2020. Brown je bila na listi Time-ovih 100 najutjecajnijih ljudi na svijetu, a do danas je najmlađa osoba koja se pojavila na popisu. U studenom

2018. bila je najmlađa osoba koja je imenovana UNICEF-ovom veleposlanicom dobre volje.

Jane Lynch

Američka glumica, glumica na znakovnom jeziku, pjevačica, autorica i komičarka poznata po ulozi Sue Sylvester u TV seriji Glee, Jane Lynch, potpuno je oglušila na desno uho. Kaže da je njezina gluhoća bila posljedica visoke temperature zbog koje je postala gluha kao beba. Međutim, Lynch to nije otkrila sve dok nije imala sedam godina kad se igrala s bratom i tranzistorom.

CJ Jones

Nevjerojatno, ali je glumac, komičar, književnik i redatelj CJ

Jones bio jedno od sedmero djece koja su rođena čujuća od gluhih roditelja. Njegovi su roditelji komunicirali na ASL-u. Jones je izgubio sluh u dobi od sedam godina kada se razbolio od meningitisa.

Jones je najpoznatiji po glavnoj ulozi u hit filmu Baby Driver iz 2017. godine. Glumi uz Anselu Elgorta, glumeći njegova gluhog udomitelja. Izvan glume, Jones osnovao je Međunarodni kazališni festival na znakovnom jeziku, te je producirao nekoliko samostalnih koncerata koji su obišli svijet, kao i Once Upon , koja prikazuje klasične bajke za dječju televiziju.

Russell Harvard

Rođen gluh, Russell Harvard američki je glumac koji je svoj glavni filmski debi imao zajedno s Danielom Day - Lewisom u proslavljenom filmu Bit će krvi. Harvard je treća generacija gluhe obitelji. Njegovi roditelji su, kao i baka po ocu, gluhi.

Harvard može čuti neki zvuk uz upotrebu slušnog aparata, ali identificira se gluhim i

Američki znakovni jezik smatra svojim prvim jezikom. Izvodi u brojnim zapaženim predstavama. Osvojio je nagradu Theatre World Award za izvanrednu debitantsku izvedbu Bilyja, gluhog sina u intelektualnoj, mada disfunkcionalnoj britanskoj obitelji, u predstavi Plemena Nine Raine s Broadwaya 2012. godine.

Sean Berdy

Rođen gluh, Sean Berdy je glumac, komičar, književnik i producent poznat po glavnoj ulozi Emmeta u TV emisiji Promijenjeno pri rođenju. Postigao je rani uspjeh glumeći u glavnoj ulozi filma The Sandlot 2, lik Sammyja 'Fingersa' Samuelsona. Berdy je dvojezičan, tečno govori i Američki znakovni jezik (ASL) i Engleski jezik.

U Netflixovoj emisiji Društvo, Berdyov lik komunicira s ostalim likovima pomoću ASL-a. Berdy je rekao da drugi glumci znaju kako se potpisati prije početka predstave, a njegove su zvijezde ASL naučili od trenera koji ih je podučavao izvan radnog vremena i vikendom.

"Tako sam ponosan na glumačku ekipu. Nije lako, sjajno rade svoj posao u showu." Od malih nogu Berdy je akti-

van član u zajednici gluhih. Osvojio je titulu Gospodina gluhih tinejdžera u Americi 2010., te mu je ovaj naslov omogućio da putuje po zemlji šireći svijest o gluhim osobama i kulturi gluhih.

Osim glume i aktivizma u sklopu zajednice gluhih, Berdy se jako zanima za magiju i trikove. U mlađoj dobi natjecao se na Svjetskom festivalu mađioničara u Sankt Peterburgu, gdje je dobio glavnu nagradu za mlade mađioničare.

Millicent Simmonds

Nagrađivana američka glumica Millicent Simmonds oglušila je nakon predoziranja lijekovima sa samo 12 mjeseci.

Njezina je majka naučila Američki znakovni jezik i podučavala cijelu obitelj. Simmonds je pohađala školu za gluhe Jean Massieu i sudjelovala u školskom dramskom klubu. Njena strast je uzela maha i sa samo 14 godina dobila je glavnu ulogu u filmu Wonderstruck 2017. godine.

Simmonds je karijeru nastavila ulogom u horor film Tiho mjesto zajedno s Emily Blunt i Johnom Krasinskim. Kako se premisa filma oslanja na Znakovni jezik, glumački tim naučio je jezik znakova kako bi komunicirali jedni s drugima.

Daniel Durant

Priča o glumcu Danielu Durantu priča je o uspjehu iz Waterstreetova kazališta Deaf West. Prestižno kazalište LA-a vidjelo je Durantove videozapise na YouTubeu i glumio je u nekoliko predstava, što mu je otvorilo put za ulogu u TV seriji Switched at Birth.

Durant je rođen gluh od gluhih roditelja. Rano u životu otišao je živjeti kod tete koja je naučila Američki znakovni jezik kako bi komunicirala s Durantom. Durant je isprva pohađao lokalnu redovnu školu, ali je procvjetao kad se prebacio na Državnu akademiju za gluhe u Minnesoti i otkrio kazalište. Durant je dobio kritičko priznanje za svoj nastup u scenskoj produkciji Proljetno buđenje. I dalje je aktivan član zajednice gluhih, koristi društvene mreže za povezivanje s ljudima iz cijelog svijeta i za širenje svijesti o problemima gluhih njihovoj kulturi. Durant ističe važnost titlovanja videozapisa i filmova.

Halle Berry

Dobitnica Oscara Halle Berry nagluha je, izgubila je 80 posto sluha na desnom uhu. To je rezultat obiteljskog nasilja od strane nasilnog bivšeg partnera. Berry je, zbog vlastitih teških iskustava, od tada aktivna u borbi protiv nasilja u obitelji.

POZNATE GLUHE OSOBE:

12 gluhih i nagluhих glazbenika

Česta je zabluda da gluhe osobe ne mogu svirati ili slušati glazbu. Gluhoća je spektar, pa čak i oni koji su duboko gluhi mogu osjetiti glazbu kroz vibracije. Mnogi talentirani glazbenici rođeni su s oštećenjem sluha, a mnogi su oštećenje sluha ili zujanje u ušima stekli zbog dugotrajnog izlaganja glasnoj glazbi.

Ovo su neki od poznatih gluhih ljudi koji su promijenili svijet:

Will.i.am

2010. godine, višestruki dobitnik nagrade Grammy i hip hop umjetnik Will.i.am otkrio je da pati od zujanja u ušima - stalnog zvona u ušima, te su mu liječnici rekli da će na kraju izgubiti sluh. Sad ima 43 godine i testovi frekvencije zaista ukazuju kako postepeno gubi sluh.

Grimes

Kanadska elektronička umjetnica Claire Boucher, koja nosi umjetničko ime 'Grimes', poznata je po jedinstvenom pristupu pop glazbi i umjetničkom stilu.

Iako je mlađa od mnogih drugih glazbenika s ovog popisa, Grimes je otkazala više termina nastupa 2012. godine zbog gubitka sluha.

Matt Maxey

Matt Maxey, rođen s dubokim gubitkom sluha, osnivač je DEAFinitely Dopea. Također je tumač Američkog znakovnog jezika (ASL) koji se pridružio Grammyju nagrađivanom Chance the Rapperu na turneji Be Be Ohrabreni 2017. godine.

"Uvijek sam se osjećao kao da sam previše gluha za svijet čujućih, a opet previše čujem za svijet gluhih", rekao je Maxey. "Mislim da je moja situacija posebno drugačija s odrastanjem u svijetu čujućih. Uvijek sam radio 10 puta teže da bih čuo sa slušnim pomagalicama i pokušavao pročitati ono što svi govore, znajući da još ne mogu sve čuti, ali se pretvarajući da mogu. Ako je to bilo bučno

okruženje, zaboravite na to." Kad Maxey interpretira za izvođače poput Chance the Rapper ili DRAM, to nije standardni ASL od riječi do riječi. Primjer koji Maxey koristi je izraz "pojačati se".

"Mogu imati veći utjecaj na nekonvencionalnu rutu s nekim poput Chancea i ući u područja do kojih nitko gluha prije nije mogao doći", rekao je Maxey. "Sve to dovodi do nečega što poboljšava zajednicu gluhih." "Znakovni jezik vidite na puno više mjesta nego ikad prije. Ljudi postaju znatizeljniji i istodobno svjesniji što se događa sa zajednicom gluhih," rekao je.

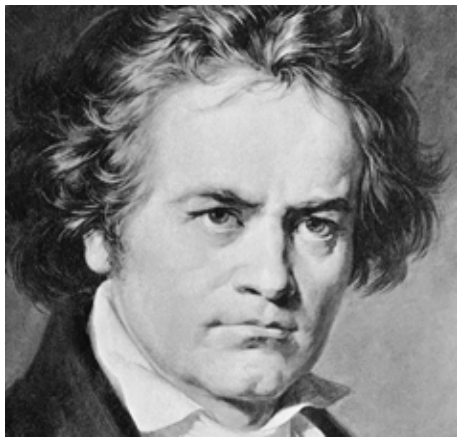
Dame Evelynn Glennie

Škotska udaraljkašica Dame Evelynn Glennie duboko je gluha od svoje 12. godine. Ima dugu i uspješnu glazbenu karijeru te je surađivala s umjetnicima među kojima su Björk, Bobby McFerrin i Mark Knopfler.

Glennie je otvoreno rekla koliko je gluhoća neshvaćena, objašnjavajući da se naučila čuti drugim dijelovima tijela. Redovito nastupa bosih nogu kako bi osjetila glazbu.

Ludwig van Beethoven

Jedan od najpoznatijih svjetskih skladatelja i klasičnih glazbenika, Ludwig van Beethoven, počeo je gubiti sluh u srednjim i kasnim 20-ima. U svojim tridesetim godinama Beethoven je prijatelju napisao: „U posljednje tri godine sluh mi je postajao sve slabiji. Mogu vam dati neku predodžbu o toj neobičnoj gluhoći kad vam kažem da se u kazalištu moram jako približiti orkestru da bih razumio izvođače i da iz daljine ne čujem visoke note instrumenata i glasove pjevača.

Ponekad previše teško čujem ljude koji govore tiho. Zvuk koji mogu čuti je stvaran, razumljiv ali ne i riječi. A ako netko više, ne mogu to podnijeti. " Beethoven je, kao i mnogi koji su živjeli u 1700-ima, imao mnoge bolesti i loš medicinski tretman, ali se ne zna točan uzrok gubitka sluha. Neki nagađaju da je to bilo zbog bolesti ili lezije

unutarnjeg uha, drugi sugeriraju da je zbog trovanja olovom.

Beethoven je i dalje pokušavao izvoditi i dirigitirati dugo nakon što je zato bio sposoban. Zapravo, kad je njegova Deveta simfonija premijerno izvedena, Beethoven je inzistirao na dirigiranju. Međutim, orkestar je znao da nije u stanju dirigitirati i unajmio je drugog dirigenta koji će stajati pokraj Beethovena.

Glazbenicima je rečeno da ignoriraju Beethovenove upute. Beethovenovi javni nastupi su se smanjivali ali, on je nastavio komponirati sve dok nije umro u srednjim 50-ima.

Beethovenove domaćice su se prisjetile kako je sjedio za klavirom, stavljao olovku u usta i dodirivao drugi kraj zvučne ploče instrumenta, kako bi osjetio vibraciju note. 2020. godina je 250. godišnjica Beethovenova rođenja, a ljudi i dalje slave njegovo glazbeno bogatstvo i stvaralaštvo.

Ayumi Hamasaki

Japanska pop zvijezda Ayumi Hamasaki počela je gubiti sluh 2000. godine, a 2006. godine joj je dijagnosticiran poremećaj unutarnjeg uha tzv. Ménièreova bolest. Do 2008. više nije mogla čuti na lijevo uho. 'Carica J-popa' nastavlja s izradom albuma za albumom za svoje tvrdoglave obožavatelje, a do danas je od 1999. izdala 17 albuma.

Mandy Harvey

U 2017. godini Mandy Harvey izvela je originalnu pjesmu na America's Got Talent i primila toliko željeni Zlatni zujač Simona Cowela, omogućujući joj da se uputi u posljednje runde natjecanja. Harvey ima Ehlers-Danlosov sindrom - genetski poremećaj koji rezultira gubitkom sluha.

Harvey je otišla na državno sveučilište u Coloradu kako bi stekla diplomu iz vokalnog glazbenog obrazovanja. U to je vrijeme izgubila ostatak sluha. Napustila je školu neko vrijeme i izjavila da pati od depresije.

Međutim, pronašla je put do glazbe, uključujući nadmetanje i oduševljavanje publike na America's Got Talent. Harvey je također objavila memoare koje je napisala zajedno s Markom Atteberyjem, *Sensing the Rhythm: Finding My Voice in a World Without a Sound*, što u prijevodu znači: *Osjećajući Ritam: Pronalazak Mog Glasa u Svijetu Bez Zvuka*.

Neil Young

1991. godine, drugi poznati kanadski kantautor, Neil Young i bend Crazy Horse izdaju koncertni album uživo pod nazivom *Weld*. Međutim, dok je stvarao album uživo, Young je rekao

da je to utjecalo na njegov sluh.

"Zbog toga zaista žalim", rekao je. "Ozlijedio sam uši i nikad više neće biti isto." U jednom je trenutku Young odlučio prekinuti snimanje na nekoliko godina. Gubitak sluha promijenio je i njegov kreativni put. Young navodi gubitak sluha kao razlog kreativnog pomaka prema ambijentalnom zvuku viđenom u njegovom osnovnom albumu *Harvest Moon*.

"Napravio sam *Harvest Moon* jer nisam htio čuti glasne zvukove. Još uvijek imam malo zujanja u ušima, ali na sreću sada nisam osjetljiv na glasne zvukove kao godinu dana nakon stvaranja *Welda*", rekao je. "Moj sluh nije savršen, ali u redu je."

Pete Townshend

Vodeći gitarist poznate britanske rock grupe *The Who* pretrpio je veliko oštećenje sluha nakon gotovo pola stoljeća pisanja i izvođenja

glazbe publici širom svijeta. Pete sada nosi slušna pomagala i tijekom izvođenja koristi posebni monitor za sluh. Pete pati od gubitka sluha od 80-ih - Odlučio se nastupiti s akustičnom gitarom iza staklene pregrade za većinu izvan seta tijekom turneje okupljanja 1989. godine. 2012. Townshend je bio prisiljen napustiti pozornicu jer je glasnoća na pozornici bila prejaka.

Zabavna činjenica: *The Who* je svojim nastupom u Londonu 1976. godine zaradio mjesto u Guinnessovoj knjizi rekorda za 'najglasniji koncert ikad'.

Sean Forbes

Podrijetlom iz Detroita, SAD, Sean Forbes je gluhi američki reper, aktivist i govornik koji koristi glazbu za poticanje svijesti o gluhima i kulturi gluhih.

"Postao sam gluhi s nekoliko mjeseci", rekao je Forbes. Imao sam visoku temperaturu i, iako nikada nije službeno dijagnosticirano i potvrđeno, vjeruje se da sam oglušio kao rezultat kralježničkog meningitisa. Volim reći ljudima da sam oglušio jer sam preglasno puštao glazbu. (smijeh)" Forbes potječe iz glazbene obitelji.

S 5 godina dobio je bubanj, svira gitaru i piše vlastitu glazbu.

Izvan glazbe, Sean je suosnivač *D-PAN*-a, mreže gluhih profesionalaca. *D-PAN* je neprofitna organizacija koja promiče dostupnost i svijest u umjetnosti i medijskoj industriji.

Moby

Moby, koji se smatra pionirima elektroničke glazbene scene, glasno govori i o profesionalnoj opasnosti od glasne glazbe.

„Kada sam prvi put počeo svirati u bendovima, nikada nisam nosio zaštitu sluha, a mi smo svirali tako glasno koliko je bilo moguće,“ rekao je Moby.

“Jedne večeri vratio sam se kući s punk rock showa i u ušima mi je odzvanjalo, zvonilo je i sutradan, a i sljedeći dan. I dan iza toga. I sljedeći. Od tada sam uvijek nosio neku vrstu zaštite za sluh kada sam izložen vrlo glasnoj glazbi, jer sam shvatio ako mi se sluh brzo ne vrati, nikada se neće vratiti. ”

Lars Ulrich

Bubnjar *Metallice* Lars Ulrich navodi glasnu turneju *Metallice* 1988. godine kao početak neprestanog zujanja u ušima i gubitka sluha, a njegovo se stanje s

možda imam nekih problema." Poput mnogih njegovih vršnjaka, i on ima probleme zbog pretjerane izloženosti buci.

Ostali vrijedni glazbenici koji su morali otkazati nastupe i turneje da bi sačuvali sluh su:

Phil Collins - Privremeno je zaustavio karijeru 2011. zbog gubitka sluha.

Huey Lewis- Otkazao turneju u 2018. zbog gubitka sluha.

Thomas Bangalter (polovica Daft

Punka) - Više ne posjećuje noćne klubove zbog gubitka sluha.

AC/DC - Odgodili ostatak turneje 2016. zbog rizika da pjevač Brian Johnson 'totalno izgubi sluh'.

Lino Ujčić

često, zapravo ustajući kako bih isključio televizor koji uopće nije bio uključen, shvatio sam da

ILUSTRACIJE ZNAKOVA INDIJANSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA IZ 1926. GODINE II. DIO

Odabrao : Lino Ujčić

10

INDIAN SIGN LANGUAGE

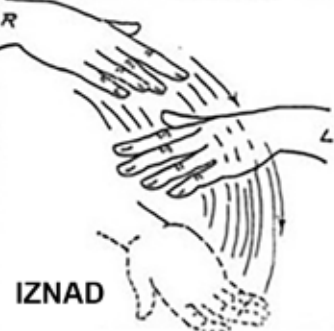
 I Hand	 II Hand	 IV Hand	 V Hand
R indicates right hand. L indicates left hand. Arrow, shows movement			
 Abandon Aufgeben Napustiti	 à bord Darauf Ukrcati se	 Dessus Daruber Iznad	
 Insulter Beschimpfen Zlostavljanje	 Douleur Schmerzen Boljeti, Bol	 French A Travers Germer Querüber Preko	
 Ajouter Hinzulegen Dodati	 Avancer Vorgehen Unaprijediti	 Avoir Peur Furchtsam Bojati se	
 Après Nachher Poslije	 Fr. Après Midi Ger. Nachmittag Poslije podne	 Descendre Absteigen Sići	
 Vivant Lebendig živ	 Tout Alles svi	 Disparu Alles weg Sve je otišlo	

R označava desnu ruku.
L označava lijevu ruku.
Strjelica pokazuje kretanje.

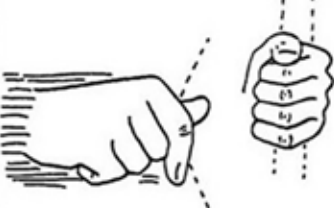

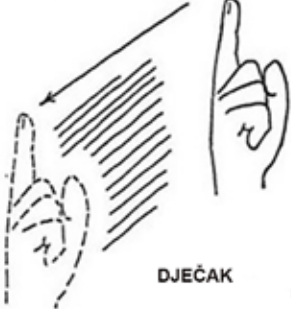
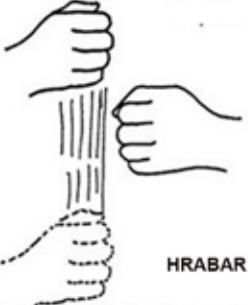
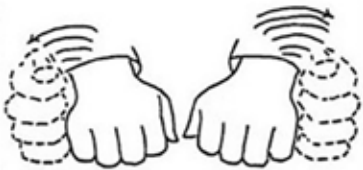

INDIAN SIGN LANGUAGE

 <p>SAMA, SAM</p>	 <p>MEĐU</p>	 <p>LJUT</p>
 <p>JOŠ</p>	 <p>NASTATI</p>	 <p>UHIĆENJE</p>
 <p>STIĆI OVAMO</p>	 <p>STIĆI TAMO</p>	 <p>STRIJELA</p>
 <p>USPINJATI SE</p>	 <p>POSRAMLJEN</p>	 <p>ZA ČUDITI SE</p>
 <p>JAŠUĆI</p>	 <p>IZBJEGAVATI</p>	 <p>ŠILO</p>

INDIAN SIGN LANGUAGE

 <p>SJEKIRA</p>	 <p>BEBA</p>	 <p>SLANINA</p>
 <p>LOŠE</p>	 <p>TORBA</p>	 <p>LIJEP</p>
 <p>MEDVJED</p>	 <p>BRADA</p>	 <p>DABAR</p>
 <p>KREVET</p>	 <p>PRIJE</p>	 <p>ISPOD</p>
 <p>POKRAJ</p>	 <p>KLADI</p>	 <p>IZNAD</p>

INDIAN SIGN LANGUAGE

 <p>VELIK</p>	 <p>PTICA</p>	 <p>POKRIVAČ</p>
 <p>BLAGOSLOVIO VAS</p>	 <p>KRV</p>	 <p>ČAMAC</p>
 <p>ŽENSKI ŠEŠIR</p>	 <p>KNJIGA</p>	 <p>NATEGNUTI LUK</p>
 <p>ZDJELA</p>	 <p>DJEČAK</p>	 <p>HRABAR</p>
 <p>SLOMITI</p>	 <p>MOST</p>	 <p>DONJETI</p>

NAČINI KAKO LJUDI **PLJEŠĆU** ŠIROM SVIJETA

SEDAM NAČINA VRIŠTANJA

NASTUP NA V FESTIVALU INKLUZIVNE SCENE U RIJECI I PAVILJONU ZRINJEVAC U ZAGREBU

Deaf Band DLAN, u produkciji Udruge „Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“ i u partnerstvu s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb (POUZ), nastupao je na V Festivalu inkluzivne scene u Rijeci 4. srpnja ove godine.

Događaj se odvijao na Trgu Riječke rezolucije u 22:00 sati. Deaf Band DLAN dugo godina surađuje sa POUZ i zahvaljujući projektu „Pravo na umjetnost“ u produkciji POUZ, Deaf band DLAN ima priliku, vrijeme i mjesto da svoje ideje, zamisli i kreativnosti ostvari u vježbaonicama POUZ.

Suradnja s Plesnom magijom (u sklopu Udruge osoba s cerebralnom i dječjom paralizom Rijeka) iz Rijeke, producentom i organizatorom Festivala inkluzivne scene se nastavila nakon I Festivala

inkluzivne scene 2016 godine i III Festivala inkluzivne 2018. Deaf band DLAN, u čijem sastavu su Iva Relata kao pjevačica na znakovnom jeziku, Lemary Vuletić na violini, Dino Kvrđić na bas gitari i Angel Naumovski na bubnjevima, je nastupao s tri instrumentalne izvedbi na znakovnom jeziku.

U suradnji s Europskim Art centrom Jastrebarsko Deaf Band DLAN je nastupao kao gost na koncertu Gluhih violinistkinja u

vodstvu Renate Novoselec, profesorice violine i Mimi Marjanović Gonski, profesora kontrabasa u sklopu projekta „Violinmusic4all“ 1. kolovoza na Paviljonu Zrinjevac.

U sastavu violinistkinja su bile Đurđica Šakić, Ivana Feljan, Martina Marić i Lemary Vuletić koje su pod budnim okom profesorice uspješno odsvirale svoje dionice. Deaf Band DLAN je nastupao s 5 instrumentalnih izvedbi na znakovnom jeziku. Ovim putem zahvaljujemo POUZ na ustupanju vježbaonice za pripremu i uvježbavanje Deaf Band DLAN i posudbi kompleta bubnjeva za nastup na Zrinjevcu, te Renati Novoselec i Mimi Marjanović Gonski.

GLUHI ČOVJEČE

(EVANĐELJE LUKA 19; 1-10)

*GLUHI ČOVJEČE,
SIDI!
DANAS MI JE PROBORAVITI
U TVOJOJ KUĆI.
ZNAM TVOJE NEMIRE,
POZNAM TVOJA RAZOČARANJA
TUGE, MUKE, DEPRESIJE,
NEMOĆ I BEZNAĐE.
ZNAM TVOJE BOLI I MUKE,
PROBLEME SVE.*

NE BOJ SE!

*GLUHA MAJKO,
GLUHI OČE,
SIDITE!
DANAS MI JE PROBORAVITI
U TVOJOJ KUĆI,
VAŠOJ OBITELJI.*

*ZNAM VAŠE PATNJE
I TEŠKE KRIŽEVE
MNOGOBROJNE PREPREKE,
SUMNJE KOJE VAM
OBUZIMAJU SRCE.*

*ZNAM VAŠE NEMOĆI
U ODGAJANJU DJECE
I KAKO JE TEŠKO
NAĆI PRAVE PUTEVE
PRAVE RIJEČI
I ODGOVORE
KAKO BITI UZOR, SVET
U SVIJETU
KOJI JE PROTIV TEBE.
SVE TO ZNAM,
ZATO VAS MOLIM, SIDITE!
NE MUČITE SE SAMI VIŠE!*

*I VI GLUHI MLADI. SIDITE
DANAS MI JE PROBORAVITI
U VAŠOJ KUĆI,*

POZNAJEM VAŠU ŽEĐ I GLAD
ZA ŽIVOTOM I LJUBAVI
ZA USPJEHOM,
ZA ISTINOM I PRAVDOM,
ZA LETOM.
UMJESTO IDEALA I UZORA
SVIJET VAM NUDI REVOLUCIONARE,
ANARHISTE,
DIKTATORE, VOĐE
I MOĆNIKE SVIH VRSTA,
AL ONI NE DODIRUJU
VAŠA SRCA.
DUŠA ŽEĐA
ZA PASTIROM DOBRIM I SAMO NJEGOV
PREPOZNAJE GLAS.
ZATO SIĐITE,
MLADI, DRAGI DANAS
I SUSRET ĆEMO SE,
POČINJE PROLJEĆE!
TREBAM VAS BUDNE, SPREMNE ZA RAST I PROMJENE.
ZNAJTE.
UPISANI STE U MOJE
DLANOVE!
JA SAM SVJETLO SVIJETA!
JA SAM PUT, ISTINA I ŽIVOT!
SLIJEDITE ME!
NE BOJTE SE!
SA MNOM MOŽETE SVE!

I VI GLUHI STARI,
ŽURNO SIĐITE!
IAKO SU TEŠKE VAŠE KOSTI
I VAŠE BOLI,
DANAS MI JE PROBORAVITI
U VAŠOJ KUĆI,
S VAMA DIJELITI RADOSTI
I ŽALOSTI,
MUDROSTI I NEMOĆI.

HRABRI BUDITE!

DRAGI GLUHI!
SIĐITE
I SRCEM POSLUŠAJTE!
NE BOJTE SE VIŠE,
DANA KOJI DOLAZE,
NOSEĆI BRIGE I PROBLEME:
GUBITAK ZDRAVLJA, POSLA
NESREĆE
NASILJA

*PROGONE
MANIPULACIJE
MIGRANTI
CORONA VIRUS
MODERNO ROPSTVO I OVISNOSTI
IDEOLOGIJE
I MITOLOGIJE
GAŽENJE SAVJESTI, VRIJEDNOSTI
SVIH I SVETINJE SVAKE.
ALI VI NE BRINITE
NEGO,
NA MENE SE OSLOHITE!
OKANITE SE MRŽNJE, LJUTNJE
I OSVETE
NE UPADAJTE U MREŽE
ZLOGA I SUMNJE.*

*JA SAM VAŠ
IZLAZ IZ NEVOLJA
JA SAM VAŠ SPAS!
IMAJTE POVJERENJE
U MENE!
I ŠTO GOD U LJUBAVI
ZAIŠTETE,
DOBIT ĆETE!
JA SAM S VAMA
SVE DANE.*

*IZABRAO SAM VAS!
DA, DAO SAM VAM
I MUDROSTI
I SNAGE
DA SVLADATE SVE
PREPREKE
I RIJEŠITE
SVE PROBLEME.
ZOVITE ME SRCEM!*

*I JA ĆU SE
ODAZVAT UVIJEK,
JER SAM VAŠ
BRAT I PRIJATELJ,
VAŠ BOG,
VAŠ OTAC SVEMOGUĆI,
KOJI VAS
GLUHI MOJI,
BESKRAJNO LJUBI!*

Pozdrav zajednici Gluhih!

*Dok ovo čitate, utjecaj koronavirusa još se osjeća u cijelom svijetu. Nadam se da vi i vaše obitelji i prijatelji radite dobro i da ste zdravi! Bez obzira na utjecaj koronavirusa, DHI - “**Deaf History International**” ima dobre vijesti, rad DHI-a se nastavlja, a DHI se raduje budućnosti!*

Konferencija DHI 2021 preseljena je u Sloveniju - Ljubljana i Hrvatsku - Zagreb, u kolovozu 2021. Prethodno zakazani domaćini (Minneapolis-St. Paul) nisu u mogućnosti ugostiti 2021. zbog koronavirusa.

Ljubljana i Zagreb bit će domaćini po dva konferencijska dana. Jedan dan između će se koristiti za održavanje Generalne skupštine DHI.

Novi kopredsjedatelji konferencije su Petra Rezar (Slovenija) i Angel Naumovski (Hrvatska). Oboje su gluhi, vođe lokalne zajednice gluhih, i imaju iskustva u organizaciji konferencija i događaja za gluhe. Oba također suiskusni učitelji gluhe djece.

Poruka do konferencije DHI 2021:

Budite puni nade, optimistični, vjerujte u dobro i bit će dobro!

Za više informacija molimo pogledajte web stranicu: www.dhi2021slocro.com

